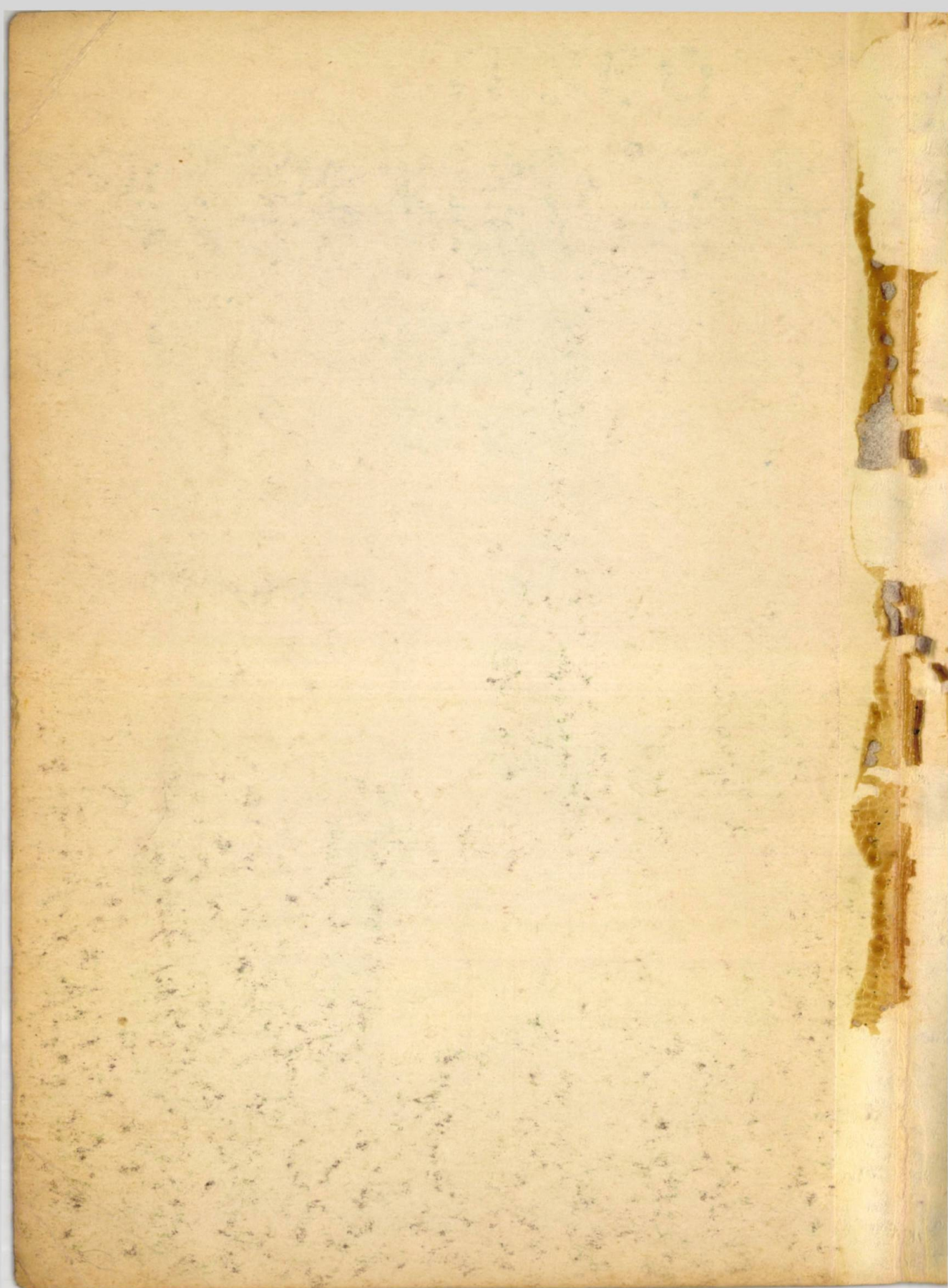

magazin

almanah 1967

magazin almanah 1967

1967

ALMANAH MAGAZIN

MUZEUL PRESEI SEVER BOCU
JIMBOLIA
Nr.

multi ani

la mulți ani la mulți ani la mulți ani

TRĂIASCĂ
REPUBLICA
SOCIALISTĂ
ROMÂNIA

PARTIDULUI

*Cu ochiul tău descoperim în zare
un orizont de viață mai întins
și arcul răsăritului de soare
trăiește-n noi de neguri neatins.*

*Cu gândul tău străbatem 'nalte sfere
chiar înaintea timpului zărim
nervurile pulsînde în tăcere
și înflorind al patriei chilim.*

*Iubirea ta ne-nvață fericirea
și demnitatea simplă-a tuturor
ce-au răsădit să înnoiască firea,
pe harta țării, însořit bujor!*

*Cu gestul tău filoane milenare
înalță azi al stelelor șirag
și sufletul cu pîine și cu sare
te-ntîmpină din fiecare prag!*

DATE IMPORTANTE

privind istoria patriei și unele sărbători internaționale

24 ianuarie 1859

Unirea Principatelor Române

Ianuarie — februarie 1933

Au avut loc eroicele lupte ale muncitorilor ceferiști și petroliști, conduse de P.C.R.

Februarie — martie

Se împlinesc 60 de ani de la izbucnirea marii răcoale țărănești (1907) îndreptată împotriva asupririi claselor exploatare.

6 martie 1945

A fost instaurat guvernul democratic în frunte cu Dr. Petru Groza.

7—9 martie 1966

A avut loc Congresul de constituire a Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție.

8 martie

Ziua internațională a femeii

21 martie

Se împlinesc 45 de ani de la crearea de către P.C.R. a organizației comuniste de tineret din România, U.T.C. (1922).

22 aprilie 1870

S-a născut V.I. Lenin

1 Mai

Ziua solidarității internaționale a celor ce muncesc.

2 mai

Ziua tineretului din Republica Socialistă România

5 mai 1818

S-a născut Karl Marx

8 mai 1921

Crearea Partidului Comunist Român

9 mai

Se împlinesc 90 de ani de la proclamarea independenței de stat a României (1877)

9 mai 1945

Capitularea Germaniei hitleriste. Ziua Victoriei

1 iunie

Ziua internațională pentru apărarea copilului

19—24 iulie 1965

Au avut loc lucrările Congresului al IX-lea al P.C.R.

15 august

Ziua presei române

21 august 1965

Marea Adunare Națională a adoptat Constituția Republicii Socialiste România.

23 August 1944

Ziua eliberării României de sub jugul fascist

Octombrie

Sărbătoarea recoltei

25 octombrie

Ziua Forțelor Armate ale Republicii Socialiste România

7 noiembrie

Se împlinesc 50 de ani de la victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie (1917).

28 noiembrie 1820

S-a născut Friedrich Engels

1 decembrie 1918

Unirea Transilvaniei cu România

30 decembrie

Se împlinesc 20 de ani de la abolirea monarhiei și proclamarea Republicii Populare Române. (1947). La 21 august 1965 țara noastră a devenit Republica Socialistă România.

ORIZONT 1970

9

Răsfoiesc carnetele cu file îngălbenite. Oameni, locuri, întâmplări de mult uitate sau păstrate într-un colțișor de memorie reînvié din însemnări lapidare...

...Primul furnal al noii Hunedoare...

...La Bicaș a început săparea tunelului...

...S-a inaugurat fabrica de penicilină de la Iași...

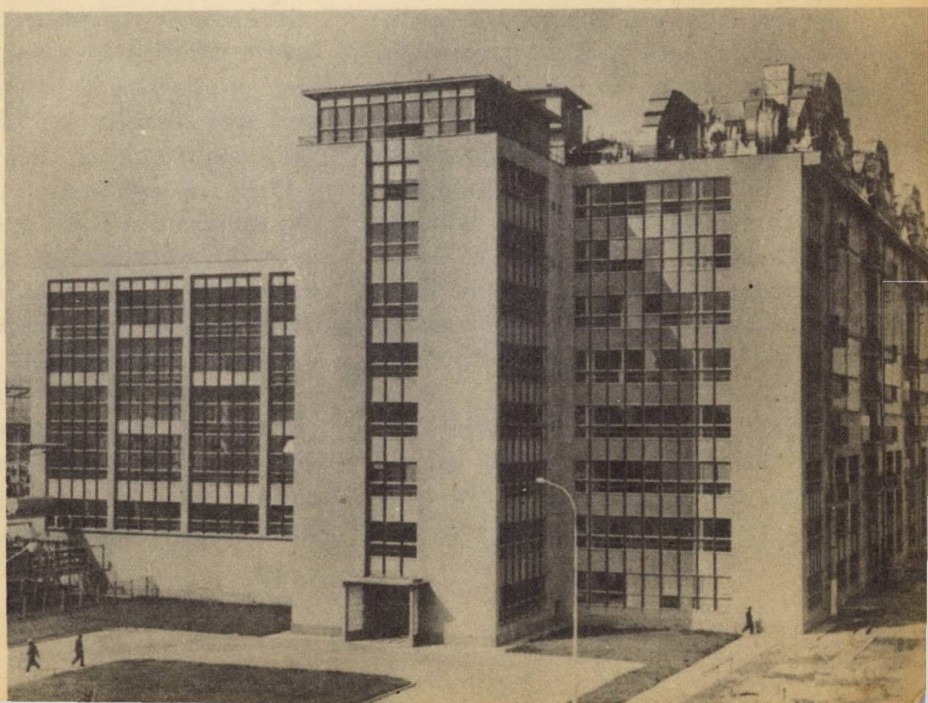
...Primul cartier de blocuri la Onești...

Maldărul de carnețele strînse în sertarele biroului constituie nu numai trecute itinerare reportericești. Ele oglindesc, în cifre, în date, în gânduri notate, imagini ale dinamicei evoluții spre progres a țării și a oamenilor, evoluție pe care acum, după 15, 10 sau 5 ani de la faptele petrecute, o poți aprecia mai clar și mai complet în lumina înfăptuirilor prezentului.

TERMOCENTRALA LUDUȘ

Foto:

Nicu VASILE

C.I.L. SIGHET

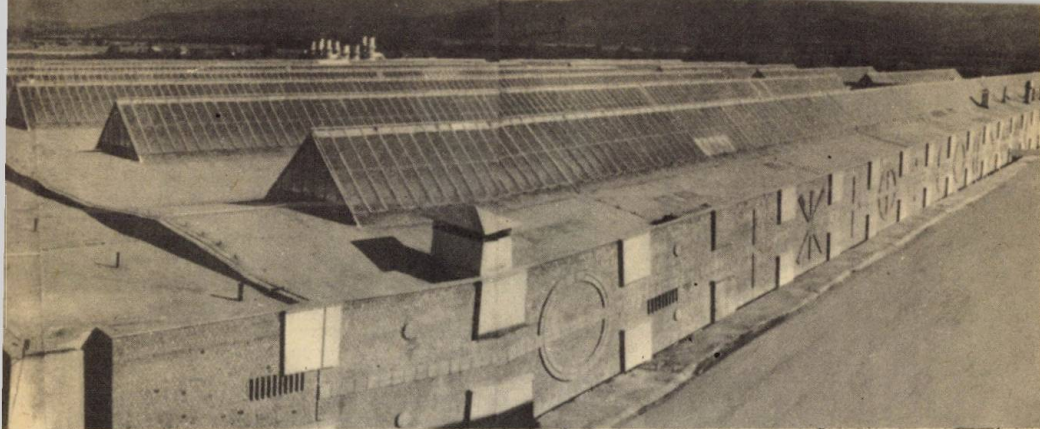
Am desprins, cercetînd însemnările din diferite peregrinări profesionale trecute, un fapt care mi se pare caracteristic și semnificativ: pe atunci un singur reporter avea posibilitatea să participe și să înregistreze principalele evenimente ale zilei, fapt care astăzi n-ar sta în putință nici mai multor duzini de ziariști. Existau o Hunedoară și o Reșiță, la Bicăz se construia o mare hidrocentrală, la Borzești începea să se ridice un combinat chimic, la poalele Făgărașului se ridicase un oraș nou... Erau evenimente mari și importante, covârșitoare pentru acei ani, dar care încăpeau într-o memorie și într-un maldăr de carnete de însemnări.

Pe cînd astăzi... Cine s-ar putea lăuda acum că a vizitat, bunăoară, toate noile combinate uriașe de industrializare a lemnului din țară? Cine ar putea cuprinde toate creațiile industriale ale chimiei românești, toate noile cartiere de locuințe, toate noile unități de cultură și de sănătate? De la unicate, înfăptuirile au devenit atît de vaste și de multilaterale încît nu-i stă în putință celui mai harnic și mai călătorit reporter să le consemneze singur.

Această reflecție privind prezentul e cu atît mai mult valabilă pentru viitorul apropiat, viitor pe care poporul a început să-l construiască potrivit îndrumărilor

marelui sfat al comuniștilor care a avut loc în vara anului 1965. Adoptînd, la 31 iunie 1966, planul cincinal de dezvoltare a economiei naționale pe anii 1966—1970, potrivit Directivelor celui de-al IX-lea Congres al Partidului, Marea Adunare Națională a consfințit programul vast care orientează în această perioadă de timp întreaga activitate constructivă a poporului nostru, consacrată propășirii continue a României Socialiste. La orizont, soarele anului 1970 apare puternic și luminos, încălzind inimile, stimulînd energiile. Nu va fi posibil nici unuia dintre noi să cunoască personal fiecare nouă unitate industrială, fiecare micraion ce ia ființă în orașele patriei, fiecare construcție cu caracter cultural. Dar nu e mai puțin adevărat că ansamblul acestor uriașe realizări îl va simți oricine în viața lui și a alor săi.

Orice cetățean va simți influența pozitivă asupra întregii sale existențe a faptului că în perioada 1966—1970 producția industrială globală va crește cu încă 73 la sută, că ritmul mediu anual va fi de 11,6 la sută. Oamenii s-au obișnuit să vadă dincolo de simplele cifre și procente, să le înțeleagă semnificația și importanța. Ei știu că industrializarea constituie o condiție esențială, determinantă, pentru desfășurarea viguroasă a

întregii vieți economice și social-culturale, pentru ridicarea României la nivelul statelor dezvoltate din punct de vedere economic, pentru dezvoltarea armonioasă a tuturor regiunilor și raioanelor țării, creșterea sistematică a nivelului de trai al poporului, asigurarea independenței și suveranității naționale. Ei s-au convins personal că industrializare nu înseamnă numai fabrici și uzine, ci și orașe trezite din letargia seculară, locuințe civilizate, magazine elegante și bine aprovizionate — pe scurt: confort și civilizație. Aceasta explică, printre altele, elanul în muncă, dragostea de creație, dorința de autodepășire.

În cifrele și datele realiste, bine și îndelung chibzuite, ale planului cincinal, tezele teoretice marxist-leniniste sînt puse în practică în mod creator. Ritmurile cele mai înalte sînt prevăzute pentru ramurile industriale care dețin un rol decisiv în economie: energie electrică și metalurgie, construcții de mașini și chimie, care vor furniza în 1970 peste 50 la sută din producția globală industrială a țării.

Un «tur de orizont» asupra dezvoltării energeticii românești inspiră admirație și optimism. Devansînd continuu producția industrială în ansamblul ei, producția de energie electrică se va dubla pînă în 1970, ajungînd la 34 miliarde kWh. Smulse din vîltoarea rîurilor și fluviilor,

în gigantice hidrocentrale, sau obținute în mari centrale termoelectrice, aceste miliarde kilovați de energie vor da forța și lumina necesară pentru continuul progres al patriei și al poporului.

Urișilor energetici li se alătură uriași metalurgici. Acum încă adolescent, dar în curînd în plină vigoare, marele Combinat siderurgic de la Galați alăturîndu-se celor existente la Hunedoara și Reșița, va da țării plusul de oțel, fontă și laminate de care are nevoie o economie în plină dezvoltare.

După cum eforturi însuflețite se depun pentru a împinge mereu înainte ramura construcțiilor de mașini care deține un rol determinant pentru menținerea dinamismului industrial și modernizarea continuă a întregii economii naționale. După cum industria chimică, situată pe primul loc în ce privește ritmul de creștere a producției va continua să valorifice la un nivel mereu superior bogățiile naturale ale țării. 30 de uzine și secții noi se vor construi în această vitală ramură industrială a țării.

Carnetele de reporter se vor îmbogăți în acest cincinal, în care poporul a pășit cu dreptul, cu mii și mii de însemnări despre noi eroice fapte de muncă, despre noi grandioase înfăptuiri.

Paul MARIAN

DIN 1968 LA GALAȚI SE VA PRODUCE OȚEL

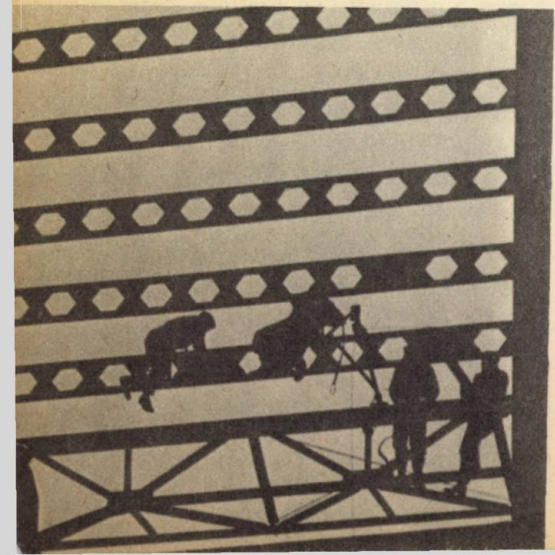
n clădirea care adăpostește birourile Întreprinderii de construcții și montaje siderurgice-Galați, întreprindere al cărei colectiv de mai multe mii de oameni materializează în oțel și beton proiectul celui mai puternic centru siderurgic al țării, există și o

încăpere unde, la prima vedere, activitatea nu are o legătură directă cu mersul lucrărilor. Citim pe ușa biroului: redacția ziarului «Constructorul siderurgist». Pe colegii de breaslă de aici, care zi de zi adună veștile de pe toate șantierele gigantului industrial, i-am găsit ca de altea alte ori pregătind o nouă ediție a ziarului. Munca aceasta se împletește de cităva vreme în mica redacție de șantier, cu pregătirea unui pliant menit să înfățișeze în cifre, imagini și fapte Combinatul siderurgic «Gheorghe Gheorghiu-Dej» din Galați.

Am văzut și eu macheta acestui pliant și am cercetat-o cu mult interes. Pentru cel ce trece prima oară hotarele marelui șantier, sau chiar pentru cei ce i-au urmărit mai asiduu dezvoltarea impetuoasă, pliantul amintit devine o lucrare deosebit de utilă. Va fi o adevărată carte de vizită, o succintă prezentare a ceea ce oamenii, la chemarea partidului, au înfăptuit până acum aici și mai ales a ceea ce mai au de realizat în anii cincinalului. Nu-i însă lucru ușor să poți reda proporțiile celei mai mari cetăți a metalului românesc. Oricât de voluminoasă va fi această lucrare, ea va cuprinde încă palid tot ce se înfăptuiește astăzi sub ochii noștri pe întinsul celor 570 de hectare ale platoului Smîrdanului. Departe de mine gândul de a face vreo imputare autorilor pliantului, dar practic câteva completări se impun de la sine lucrării în curs de editare.

In primăvară, într-o noapte de aprilie, am fost la Reșița martorul începerii turnării lingourilor de oțel destinate laminorului de tablă groasă de la Galați. Ulterior, după ce la o altă uzină siderurgică a început să producă întâiul cuptor electric de oțel, același mare beneficiar a început să primească dintr-un nou izvor materia primă necesară laminării. Și, alături de strădaniile constructorilor și montorilor, acest început de aprovizionare cu oțel a culminat acum în toamnă cu marea premieră industrială de la Galați: a început să producă laminorul de tablă groasă, moment înscris cu litere de aur în istoria industrializării țării. Din impunătoarea hală întinsă pe aproape un kilometru și ocupind aproximativ 11 hectare, unde 3 000 de motoare electrice acționează 30 000 tone de utilaje tehnologice, au pornit întâile livrări purtând marca combinatului gălățean. Din tabla groasă laminată aici, se construiesc la ora aceasta în diferite uzine ale țării mașini și instalații, se confecționează construcții metalice; din semifabricatele livrate (brame), se laminează tablă la Reșița. Combinatul siderurgic de la Galați a pășit astfel cu bine în sfera marilor producători ai economiei naționale

Pe umerii de metal ai oțelăriei, montori și sudori din echipa lui Al. Diriman asamblează fermele acoperișului.

Panglica inaugurală e tăiată... Conducătorii Partidului și Guvernului sînt primii vizitatori ai gigantului de la Galați.

Gigantul de pe malul Dunării continuă încă să rămînă un timp și un mare consumator. Să ne gîndim numai că ritmul actual al lucrărilor se ridică la o valoare de șase milioane lei pe zi, conferind șantierului cel mai înalt nivel de investiții atins pînă acum în țara noastră la un singur obiectiv. Viitorul implică ritmuri și mai intense de realizat: în anii cincinalului urmează să se execute lucrări de circa 9 miliarde 400 milioane lei. În prezent se află în plină desfășurare construcția tuturor sectoarelor de bază ale combinatului. Primul din cele patru furnale de 1 700 m.c. se ridică majestos. După ce au încheiat construcția uriașelor preîncălzitoare, permițînd zidarilor șamotori să înceapă căptușirea refractară, montorii execută blindajul metalic al furnalului. La laminorul slebing, hala principală a prins contur, trecîndu-se la montajul fermei de acoperiș. Alte vești venite de la constructorii și montorii fabricii de aglomerare, ai oțelăriei și centralei electrice, completează imaginea șantierului de astăzi, unde, în adîncuri și la

suprafață, se pregătește cel mai puternic șuvoi de metal al țării.

Așa cum producția de metal a combinatului se va revărsa în șuvoiul întregii țări (laminorul de tablă groasă a și început să se afirme în acest sens), tot astfel întreaga țară pune acum umărul la construcția gigantului siderurgic. În oricare domeniu ne-am îndrepta atenția, vom primi confirmarea deplină a acestei atîrmați. Este suficient să răsfoim cîteva din fișele de consum și vom afla că în medie, într-un singur trimestru, șantierul combinatului «mănîncă»: 40 000 tone ciment, 10 000 tone oțel beton, 2 500 m.c. cherestea, 150 000—200 000 m.c. balast, 8 000 bucăți de piloți din beton armat, 175 000 m.c. oxigen, 15 000 m.p. geamuri armate, 2 000 tone benzină, 1 000 tone motorină, 1 500 bucăți anvelope auto, 4—5 000 corpuri de iluminat fluorescent. Practic, nu există sector economic al țării care să nu contribuie, într-o măsură sau alta, la impunătoarea construcție, obiectiv industrial de prestigiu al tehnicii moderne.

Vedere parțială a cartierului de locuințe Țiglina din Galați.

Să nu-i omitem nici pe constructorii de nave, care, nu departe de șantierul combinatului, au lansat anul acesta la apă primul vas mineralier de 12 500 tone și au început de curând construcția

Dar angrenajul uriaș ce lucrează pentru același mare șantier este infinit mai complex, nelimitându-se doar la livrări de materiale. Este vorba în primul rând de organizațiile de proiectări care furnizează șantierului o materie primă de preț — concepția. Puternice detașamente de proiectanți — o întreagă filială a IPROMET înființată chiar la Galați, I.P.L., I.P.A.C.H., colective din alte institute de proiectări și de cercetări, și-au pus întreaga putere de muncă și de creație în slujba aceluiași obiectiv măreț al cincinalului. În această sferă intră de asemenea, binecunoscute uzine constructoare de mașini — «23 August»-București, «Independența»-Sibiu, «Progresul»-Brăila, U.C.M.-Reșița — și altele producătoare de construcții metalice — I.U.S.C.M.G., Uzina din Bocșa, Întreprinderea metalurgică-Aiud. Lor li se adaugă întreprinderi de construcții cu un anumit specific. Cu câțiva timp în urmă de pildă, constructorii feroviari au anunțat străpungerea tunelului de cale ferată Galați — Filești. În lungime de 770 metri, tunelul prevăzut cu două linii suprapuse va facilita legăturile feroviare dintre Barboși și Galați în vederea asigurării aprovizionării combinatului cu materii prime și materiale. Este vorba deci de legătura cu marele triaj Barboși care în final va permite zilnic vehicularea a peste 5 000 de vagoane. Alte două triaje magistrale de centură — Est și Vest — în curs de amenajare, vin să completeze necesitățile de transport a materiilor prime și de expediere a produselor finite. La rîndul lor, constructorii energetici au dat în funcțiune linia de înaltă tensiune Borzești — Galați și acum lucrează din plin la linia electrică aeriană «Muntenia» de 400 Kv.

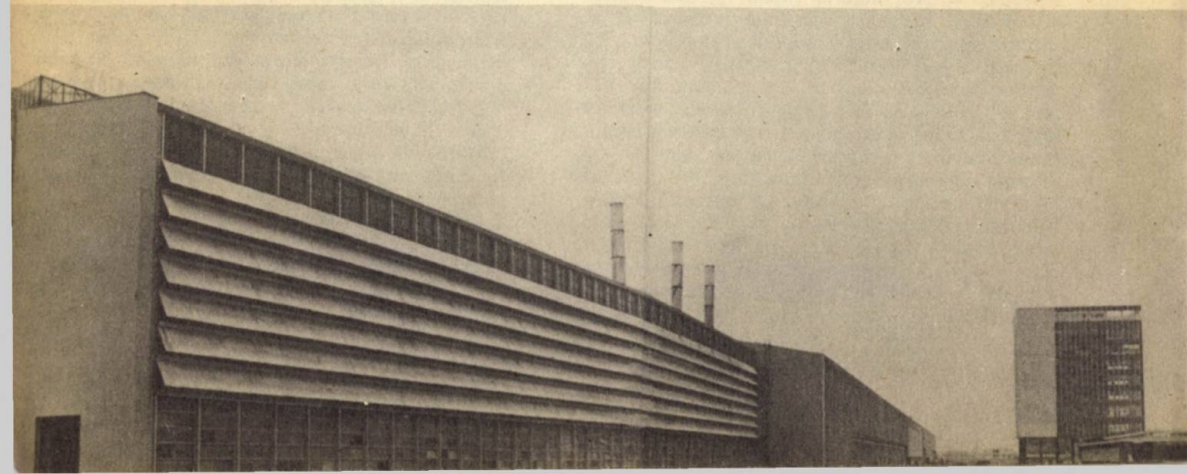
celui de al doilea căraș pentru minereul importat. Și, în sfîrșit, plutonul construcțiilor aferente aceluiași mare obiectiv îl încheie cei care au refăcut orașul Galați din temelii, dîndu-i astăzi profilul unui adevărat centru urban socialist. Țiglina I, Țiglina II, iar de curînd Țiglina III, precum și celelalte cartiere ale orașului-port însumează pînă acum peste 10 000 de apartamente noi (în cincinal li se vor adăuga altele 20 000), 16 408 mp spații comerciale, 82 săli de clasă, trei dispensare, un cinematograful cu 800 de locuri, un club-expoziție-bibliotecă...

Desigur că șirul completărilor la plantul amintit este departe de a fi epuizat. Deocamdată, ne oprim însă aici, reamintind cuvintele tovarășului Nicolae Ceaușescu, rămas puternic întipărite în memoria constructorilor combinatului și a celor din întreaga țară care concură la înfăptuirea lui: «Începînd din 1968 vom avea oșel produs la Galați, iar în 1970 la producția combinatelor siderurgice ale țării se vor adăuga și cele peste două milioane de tone de oșel din Galați. E o sarcină de onoare, tovarăși, pe care trebuie s-o îndeplinim pentru a realiza programul elaborat de Congresul al IX-lea privind dezvoltarea economiei, culturii și științei, creșterea bunăstării întregului nostru popor, înflorirea României socialiste!»

Tudor GHEORGHIU

Foto: Nicu VASILE

Un gigant lung de sute de metri: laminorul de tablă groasă.

Drum dobrogean

MAMAIA; IUNIE, 1966 — Așa s-ar putea formula deschiderea jurnalului de bord al unei călătorii — pornită de pe țărmul mării. Un itinerar care se împletește vertical, de la sud spre nord, pe linia terestră a unui meridian.

La ora șapte dimineața sînt pe plajă, în fața unei mări de argint cu sclipiri orbitoare. Dimineața ride privindu-se în oglinda nesfîrșită a mării, a cărei lumină se înalță parcă de-asupra valurilor, inundă plaja, clădiri și verdeață de parcă dimineața ar fi aici numele luminii. Soarele te scaldă întreg, te înfășoară și parcă-ți pierzi greutatea obișnuită, gata să te înalți spre văzduh.

Hotelurile, restaurantele, cu arhitectura lor pură de sticlă străvezie, sporesc și ele senzația de lumină orbitoare.

Arunc privirile mele în larg și le-adun spre țărm de parcă aș trage un năvod din fire de argint. Le port apoi pe țărm. Clădirile înalte îmi par ireale, ca dintr-un basm. Așa trebuiau să fie în această ambianță plutind parcă în irealitate. Sînt poate mari vapoare fantomatice, încărcate cu zine și vis.

E ceasul despărțirii. Startul începe de-aici de pe plaja linsă, de la altitudinea zero deasupra nivelului mării. Trec pe bulevardul neted, printr-o frumusețe ce pare artificială. Aerul e răcoros și transparent, de parcă nici n-ar exista în realitate. O boare de vînt filfie drapeluri multicolore la sediul Festivalului internațional al filmului de animație. Toată frumusețea asta e parcă un decor feeric pentru mine.

Un pod mic, ca un salt de căprioară, avîntă noul drum asfaltat spre șoseaua națională. Feeria rămîne în dreapta acum parcă și mai fantastică și mai ireală. Marile hoteluri par alcătuiți de jucării, proiectate grațios pe albastrul curat al mării. E senin, e foarte senin. Departe, lumina e ca un voal subțire care abia tremură nehotărît.

Cînd am intrat pe șoseaua națională, am intrat în tumultul dinamic al vieții noastre contemporane, am intrat în ritmul activ al unei mișcări rezezi și antrenante. Depășim camioane mari cu remorci, tractoare, autobuze... Toate sînt grăbite; știu unade se duc și ce au de făcut. Alături, pe-o altă șosea paralelă, camioane basculante cară bolovani uriași de piatră; nu știu unde, la vreo fabrică de ciment sau mai curînd la prelungirea digului din portul Constanța. În stînga, colina e parcă pieptănată. Stîlpi de beton, spalier, așteaptă noile coarde ale tinerei plantații de vie, care acum de-abia își tremură, timid, un buchet de frunzușe.

De-odată intrăm ca-n umbra unui nor cenușiu care se desface în cer: e fumul de la coșurile termocentralei Ovidiu. Clădirea ei e masivă, impunătoare și mi se pare a avea o mare siguranță în sine, atît de liniștit și de calm fumegă. Și fumul acela, abundent, are ceva măreț, de simbol industrial, care-și flutură panașul cu o mare fală.

Mă gîndesc: ce era pe-aici altădată?!

Ca să afli nu ai nevoie neapărat să faci săpături. E atîta istorie aici sub aceste pămînturi, că parcă promontoriul pe care-i zidită Constanța și toată scoarța pămîntului ar fi mai sus, ridicată de vestigiile vieții din trecut, care nu s-ar fi stms încă. Nu știu de ce așezările trecutului îndepărtat s-au confundat în pămînt, s-au retras parcă, acolo, după datina oamenilor. Așezările vechi își au și ele mormintele lor.

Dar nu-i vreme să mergem cu mintea atît de departe în urmă. Încă acum un sfert de veac, era pe aici un pustiul arid, cu spini și scaieți, cu piatră și praf, cu drumuri impracticabile, chiar aici unde

e acum această șosea asfaltată și așezările întinse și bogate ale Cooperativei agricole de producție Ovidiu.

Un călător de altădată, venit la feredeie la Mamaia, nu ar mai cunoaște acum nimic. Poate doar minaretul din centrul Mamaiei.

După ce treci de Ovidiu, șoseaua se desparte în două, una mergînd înainte spre Tulcea, cealaltă luînd-o la stînga, spre București. Șoseaua e lucie și dreaptă, de parcă ar fi tăiată într-o piele groasă. Ea vine spre noi din depărtare, de pe creasta dealului, printre coline ușor bronzate de grîu ce a dat în copt, sau de-un verde întunecat de porumb cu frunză tropicală. Lanurile sînt imense: le vezi împrejur de-o parte și de alta, și le vezi la joi, pînă unde-ți ajunge privirea, peste alte două, trei coline una după alta. E liniște. Dacă am sta pe loc, am impresia că am auzi, ca un foșnet înfundat coacerea boabelor de grîu.

Șoseaua urca în linie dreaptă. Sîntem acum pe creasta dealului. Arunc o privire în urmă. E ultimul punct de pe care se mai poate vedea marea. Iată-o, albastră cenușie, cu o involburare de ceață și lumină, ca o protoplasmă din care se naște lumea. Lacul înconjoară Mamaia ca o ceață transparentă lăsată, jos, pe pămînt. Trebuie să te uiți atent ca să-ți dai seama ce este acolo. Te ajută doar memoria ca să identifice peisajul.

Iată în dreapta, aeroportul Constanța. Pe cîmp se văd ici și colo indicatoare ciudate pentru un profan; gara, albă, aeriană și ea parcă; avioane mari, ajunse aici la destinație, plecate de cine știe unde de pe glob. Numeroase drumuri aeriene duc azi la Mamaia.

Și iarăși mă întreb ce-o fi fost acum 25 de ani pe-aici? Probabil imașul cu spini al satului M. Kogălniceanu. Pășteau pe-aici niște oi prăpădite, cu lîna de pe ele bătută de scai. Acum aici e un loc de întîlnire al liniilor internaționale.

Blocurile personalului ce servește aeroportul, așezate în marginea unei păduri, dau satului M. Kogălniceanu aerul unui mic oraș modern. Impresia e sporită și afirmată de tractoare, de un bufet curat, cu umbrele colorate, de instalații industriale, de garduri frumoase de piatră, de borduri cu flori, de curățenie.

Șoseaua continuă prin Nicolae Bălcescu, Dorobanșu, Gălbiori, cîte nume, tot atîtea cooperative agricole bogate, cu așezări întinse, cu zeci de grajduri pentru vite, cu tractoare care aleargă cîrînd saci sau nutreț în toate părțile, cu întinderi nesfîrșite de grîne bogate.

Ce recoltă splendidă! Șoseaua e dreaptă. Cînd ești pe creasta unui deal, o vezi înainte cum coboară și apoi urcă pe dealul din față, cît de lungă e privirea. Vezi cu ochii limpede în față 10—15 km. Și de o parte și de alta, grîu, porumb la nesfîrșit.

Tînutul acesta era pe vremuri un loc urgisit de piatră, de pustiu și de praf, de mare sărăcie și dezolare. Nici nu mai am nevoie să întreb ce-a fost pe-aici, că știu. Am înnot în drum spre Eforie, printr-un praf mărunț care m-a învaluit ceasuri întregi în pulberea lui minusculă, că am ajuns la destinație și cu gura plină de praf, și totul, cenușiu, ca un om de lut, pudrat cu colb.

Satele se succed la fel, îngrijite, cu case noi și curate, cu îngrădături de piatră cu preocupări artistice, fiecare flancat de așezările cooperativei, întinse cît un orașel cu clădiri albe și acoperișuri roșii, în jurul cărora mișună necontenit oameni și animale.

Pe ulițele satului cîte un tractor roșu pune o pată picturală, ca pentru un efect plastic într-un tablou. Bogăția acestor cooperative se vede de departe. Te socoți parcă undeva, unde satele sînt orașele. Vezi prin ele oameni în salopete ca niște maiștri în fabrică, mașini de tot felul trase de tractoare.

Iată satele: Crucea, Stupina, fiecare etalîndu-și bogăția ca la o expoziție.

În jurul lor, recoltele își desăvîrșesc rodul de mîine, statornicind legătura firească dintre aceste noi așezări și cîmpul darnic acum dimprejur.

Tot drumul acesta de-a curmezișul Dobrogei stă demonstrație a ceea ce înseamnă în realitate, pentru oameni și traiul lor, agricultura socialistă. E o mare plăcere și mulțumire să treci prin sate, e o mare desfătare și bucurie să vezi bogăția și imensitatea recoltelor. Pe tot acest drum nu am văzut nici o palmă de pămînt nerodnică. Și doar sînt, încolo înspre Dunăre, dealuri abrupte și aride, arse de arșița toridă a soarelui dobrogean. Dar iată-le acum, ca pieptănate, ca niște cocuri, atît de regulate se înalță concentric în jurul lor, terasele cu pomi și cu vii. Nu e nici un colț cu pămînt lăsat netrebnic.

Și iată că la un moment, cînd dealurile au o răritură, prin ea se vede doar cît o oglindă, un ochi din apa Dunării. E, acolo, la malul Dunării, un orașel cochec, Hirșova, așa cum în genere știu porturile să fie. Parcă aici ar fi stația terminus a rutei dobrogene. Și cu toate acestea, mai cobori, printre vii pe șpalier, pînă în lunca Dunării care poartă ochiuri de apă pe lîngă un dig înalt, nou ridicat, ce apără cîmpia arabilă din spatele lui. Sălcii aplecate, ape strecurîndu-se încă printre ele, un aer mai răcoros, o lumină nouă ca aceea pe care o degajă în general fața albastră a apelor. Un desiș de sălcii, și iată Dunărea, maiestoașă, gravă, severă: Vadul Oii.

Dincolo, ca după un salt, șoseaua, aceiași flîșie lungă ca de piele, continuă, de parcă ar fi fost doar tăiată, spre Giurgeni, Tîndărei, Slobozia.

Intrăm în Bărăgan. Dar dincolo de Dunăre unde am fost?! Aș spune, printr-o expresie paradoxală: în Bărăganul deluros al Dobrogei. În «Bărăganul» cel nou, făcut de voința, dîrzenia și munca oamenilor.

Am trecut prin Dobrogea ca prin Arcadia, prin locuri unde oamenii au renăscut cu adevărat la o viață nouă.

AI. ANDRIȚOIU

PATRIA

*Frumoasa Românie e-o țară care cîntă
în suflet și în sînge ca dintr-un nai vrăjit.
Pădurile-s balade și ape se frămîntă
Venind dinspre istorii spre noi. Și ne-am gîndit
că-n aurul cetății purtăm pecetea slavei
din Decebal izvorul Ardealului bătrîn,
și din Bogdan părinte cucernic al Moldovei.
Și de la Mircea pînă la Euxin stăpîn.*

*Acum avem puțința de-a ne vedea degrabă
istoria ducînd-o, în inimă cu noi.
Numai poporul-rege răspunde și se-ntreabă
despre destinu-acestor contemporani eroi.
Avem acum puțința să ne-nălțăm cu țara,
ni-e Comunist Partidul, pe acest pămînt român.*

*Văd casa, strada, piața, orașul, țara, lumea
și mă mîndresc cu toate și-s fiul lor fidel,
unul din cei ce fac în fiecare zi minunea
ca sculptor bun în țarini și sculptor în oțel.*

*De la Zărand și pînă la Obcini mai departe,
și din Gutin și pînă-n Hercinici și mai jos,
citesc în ochii țării frumos ca într-o carte
și-îi aduc, în cîntec, poporului prinos.
Socialismul faimă mereu pe toate pune
Și dă, din slavă, clipei un sens de viitor.*

ROMÂNIA ÎN VIAȚA INTERNAȚIONALĂ

Anul 1966 a fost un an de afirmare tot mai puternică a Republicii Socialiste România în viața internațională. Laborioasa activitate desfășurată de România la recenta sesiune a Adunării Generale a O.N.U., precum și în multe alte foruri și organisme internaționale, numeroasele contacte au avut ca urmare dezvoltarea continuă a legăturilor politice, economice, culturale, științifice și tehnice ale țării noastre cu diferite țări ale lumii, au făcut să crească tot mai mult prestigiul său internațional și au constituit, totodată, o importantă contribuție a ei la cauza păcii și securității în Europa și în întreaga lume.

România socialistă militează consecvent pentru întărirea continuă a prieteniei și colaborării frățesti cu țările socialiste și își dezvoltă, totodată, relațiile cu toate statele, indiferent de orînduirea lor socială, pe baza respectării independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi și neamestecului în treburile interne. O expresie concretă a acestei politici o constituie faptul că, în prezent, ea întreține relații

diplomatice cu un număr de 68 de state din Europa, Asia, Africa și America.

Progresul rapid al economiei țării noastre, dezvoltarea impetuoasă a tuturor ramurilor ei și transformarea României într-o țară industrial-agrară înaintată, au avut ca urmare afirmarea ei tot mai puternică în relațiile economice și comerciale internaționale. În momentul de față, Republica Socialistă România are legături economice și comerciale cu peste o sută de țări ale lumii. Sarcina pusă de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român ca, în anul 1970, volumul comerțului exterior al țării noastre să crească cu 40 la sută față de nivelul anului 1965, se îndeplinește cu succes, atît prin mărirea volumului schimburilor comerciale cu partenerii actuali, cît și prin stabilirea de noi legături comerciale cu alte state.

Deosebit de semnificativă a fost, în anul 1966, prezența României la târgurile și expozițiile economice internaționale. Participarea într-un singur an la nu mai puțin de 41 de târguri internaționale de produse industriale (Leipzig, Viena, Tripoli, Osaka, Milano, Bruxelles, Hanovra,

Göteborg, Budapesta, Paris, Poznan, Izmir, Damasc, Helsinki, Salonic, Zagreb, Brno, Plovdiv, Bari, Stockholm), de lemn și mobilă (Klagenfurt, Köln, Lyon), de agricultură (Verona, Paris), de produse de consum și alimentare (Frankfurt pe Main, Viena, Copenhaga, Londra, München, Paris, Bruxelles), de carte (Varșovia, Belgrad, Frankfurt pe Main) — la care țara noastră a fost prezentă anul trecut cu pavilioane, expoziții, standuri sau oficii ori birouri comerciale — vorbește de la sine despre marile posibilități ale economiei socialiste a României și despre remarcabila prezență a ei în relațiile economice internaționale. Această ac-

tivă participare s-a soldat cu încheierea a numeroase noi tranzacții comerciale între întreprinderile de export românești și întreprinderi și firme străine. În același timp, participarea la numeroase târguri internaționale a constituit un minunat prilej de a face cunoscute peste hotare importanțele realizări ale României socialiste. Sutele de mii de vizitatori ai pavilioanelor, expozițiilor și standurilor românești inclusiv largi cercuri de afaceri și înalte personalități politice din țările organizatoare, precum și numeroșii reprezentanți ai altor țări la aceste manifestări au avut prilejul să vadă și să aprecieze gama din ce în ce

Un aspect din timpul vizitei prietenești întreprinse în august 1966, de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, în R.P. Bulgaria. Fotografia îi înfățișează pe tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov, prim secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar și președinte al Consiliului de Miniștri al R.P. Bulgaria, în timp ce sosesc pe virful Buzludja, la cota 1 441 din Stara Planina pentru a participa la marea adunare populară ce a avut loc aici la 8 august 1966 și care a fost consacrată aniversării a 75 de ani de la Congresul ținut aici, care a pus bazele Partidului Social-Democrat Bulgar, primul partid marxist din Bulgaria. Cei doi conducători sînt întâmpinați cu deosebită căldură de cei peste 150 000 de participanți la marea adunare, veniți aici din toate regiunile Bulgariei.

mai largă și nivelul tehnic tot mai înalt al exponatelor țării noastre, mărturie a unei industrii complexe, în plină dezvoltare și a unei agriculturi înaintate.

O dezvoltare nu mai puțin importantă au cunoscut în anul 1966 și schimburile culturale, științifice și tehnice ale țării noastre cu străinătatea — numărul țărilor cu care România efectuează astăzi astfel de schimburi a ajuns la aproape o sută.

Unul din mijloacele prin care se fac cunoscute peste hotare arta, știința și cultura țării noastre, realizările poporului nostru în construcția socialistă, viața nouă pe care o trăiește acesta, talentul și hărnicia precum și preocupările sale îl constituie organizarea în fiecare an a unor expoziții despre România în capitalele și marile orașe ale unor țări din Europa, Asia, Africa și America, ca: expoziții de artă populară, de pictură, sculptură și grafică, de fotografie, de cărți și publicații, de turism etc. Anul trecut au fost organizate astfel de expoziții în capitalele și

marile orașe a numeroase țări, printre care: U.R.S.S., R.P. Bulgaria, R.P. Ungară, Franța, Italia, Danemarca, R.D. Germană, Republica Cuba, R.D. Vietnam, Japonia, Iran, R.A.U., R.P. Chineză, Suedia, Anglia, Uruguay și S.U.A.

Alte mesaje ale preocupărilor pașnice ale poporului român sînt purtate pe meridianele globului pămîntesc de numeroși oameni de știință, savanți cu renume mondial, participanți la mari întâlniri și congrese internaționale, în cadrul cărora aduc de cele mai adeseori o importantă contribuție; de artiștii vocali, instrumentiști ori dramatici, de ansamblurile de cîntece și dansuri și de trupele teatrale care întreprind turnee în numeroase țări bucurîndu-se, de fiecare dată, de frumoase aprecieri; precum și prin intermediul filmelor, cărților și publicațiilor.

Fotografiile pe care le prezentăm înfățișează cîteva imagini din remarcabila prezență a Republicii Socialiste România în viața internațională, în anul 1966.

Moment din timpul ceremoniei ce a avut loc în iulie 1966 la Universitatea din Teheran cu prilejul conferirii titlului de Doctor honoris

causa al acestei universități, tovarășului Ion Gheorghe Maurer, președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România.

Fotografia îl înfățișează pe tovarășul Maurer în timp ce se întreține cordial cu primul ministru iranian Amir Abbas Hoveida, imediat după primirea înaltului titlu.

Ministrul Afacerilor Externe al Republicii Socialiste România, Corneliu Mănescu, rostindu-și discursul în cadrul dezbaterilor generale la sesiunea Adunării Generale a ONU.

O imagine din timpul lucrărilor celei de a 40-a sesiuni a Consiliului Economic și Social al O.N.U., care a avut loc la începutul anului trecut la New York. În funcția de prim-vicepreședinte a fost ales în unanimitate reprezentantul român, Costin Murgescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, director al Institutului de cercetări economice.

Președintele Austriei, Frantz Jonas, în timpul vizitării standului informativ al O.N.T. Carpați din cadrul Tîrgului Internațional de primăvară de la Viena.

Vedere a Biroului comercial al Republicii Socialiste România din cadrul Tîrgului internațional de primăvară de la Leipzig, unde au fost expuse cîteva din cele mai noi produse ale industriei românești.

Aspect de la Expoziția economică a Republicii Socialiste România organizată în parcul Sokolniki din capitala Uniunii Sovietice. În prim plan: una din modernele sonde prezentate în cadrul expoziției.

Ministrul Comerțului al Greciei, E. Kothris, semnează în Cartea de onoare a pavilionului românesc din cadrul Tîrgului Internațional de la Salonic cu prilejul vizitării acestui pavilion. «Remarc cu deosebită stimă succesele multiple și din an în an mai mari ale poporului român. Sper într-o continuă dezvoltare a comerțului greco-român, mai ales acum, după semnarea noilor acorduri de la Atena» — a declarat ministrul grec.

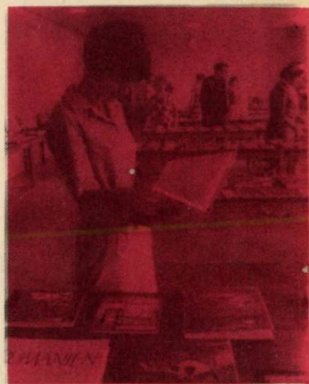
Standul românesc din cadrul celui de-al 3-lea Salon Internațional de agricultură, care a avut loc anul trecut în capitala Franței.

La cea de-a XX-a ediție a Festivalului internațional al filmului de la Cannes (Franța), cinematografia românească a reușit un nou succes, obținând premiul pentru prima operă importantă a unui regizor. Premiul a fost acordat de juriul festivalului filmului «Răscoala», realizat de Mircea Mureșan.

Fotografia prezintă delegația cineaștilor români la cea de a XX-a ediție a Festivalului internațional al filmului de la Cannes.

Tineri vizitatori ai expoziției «Cartea românească» de la Aarhus (Danemarca), admirând conținutul bogat și calitatea tehnică deosebită a celor peste 400 de exponate.

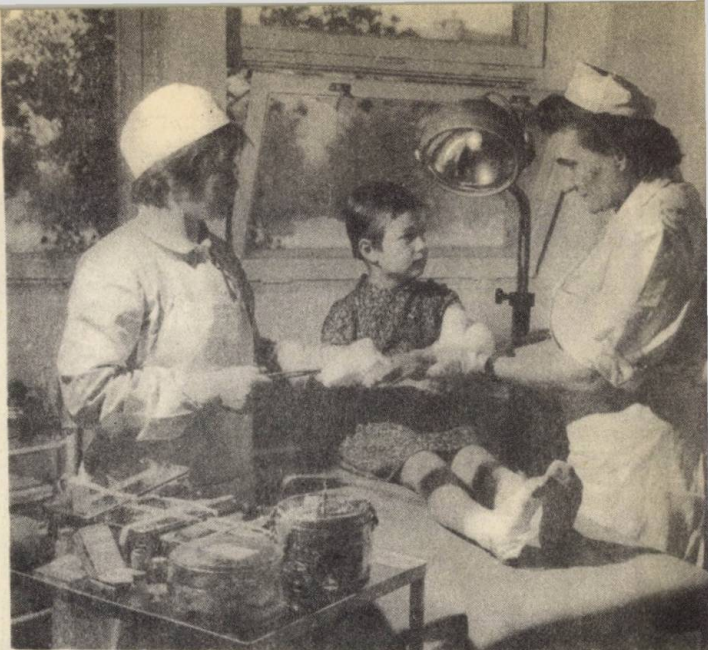

Cu prilejul celui de-al VII-lea Congres de arheologie, care s-a ținut anul trecut la Praga, a fost deschisă și o expoziție de lucrări și tratate de arheologie ale diferitelor țări participante la Congres. Un interes deosebit în rindurile vizitatorilor a stîrnit standul de publicații arheologice al Republicii Socialiste România.

Colțul cu băuturi din cadrul standului românesc de la Tîrgul internațional de produse alimentare care a avut loc anul trecut la Londra. Vizitatorii stau la rînd nerăbdători pentru a degusta renumitele vinuri românești prezentate în cadrul Tîrgului.

PROFESIA ÎN ALB

Cabinetul de chirurgie infantilă

«Tare-i bine și frumos când e omul sănătos» — spune o zicală din bătrâni. Înțelepciunea milenară a poporului a zămislit din totdeauna în jurul noțiunii de sănătate o aură de ideal uman, iar în jurul celor ce și-au consacrat viața ocrotirii ei — cununa de aur a fabulosului. Din adâncul vremurilor s-au perpetuat legende despre grotele enigmatice sau palatele de basm ale vracilor care preparau, în misterioase retorte, elixiruri ale vieții veșnice sau ale tinereții fără bătrânețe.

Un asemenea palat poți vizita astăzi chiar în București, dar nu pe tărîmuri ceptoase de legendă, ci pe foarte concretul sol al contemporaneității noastre socialiste. Într-un cartier mărginaș al Capitalei, pe locul altădată sordid al fostei piețe Vitan, s-a înălțat în mai puțin de un an un splendid paralelipiped de beton și sticlă, care reflectă în azurul pastelat al zidurilor și în luciul marilor ferestre toată strălucirea cerului de toamnă primăvăratecă. E un palat al medicinei moderne, fără retorte și elixiruri magice, dar înzestrat cu tot ceea ce știința și tehnica zilelor noas-

tre a creat mai de preț în domeniul ocrotirii bunului celui mai valoros al omului. Denumirea acestui palat sună prozaic: «Policlinica raionului Tudor Vladimirescu» și e, într-adevăr, o simplă policlinică raională — e drept, a unuiia dintre raioanele întinse ale orașului. I s-ar potrivi însă mai curînd aceea de «cetate în alb».

Albe sînt halatele medicilor și infirmierelor, albe și sclipitoare de curățenie sînt cabinetele și laboratoarele celor cinci etaje, cu instrumentarul lor atît de obișnuit, dar care aici capătă — poate sub înfrîurirea ambianței împrejmuitoare — o scînteiere deosebită, albul este aici atotcuprinzător, învăluitoare și cald, încărcat de semnificația profund omenească a luptei împotriva bolii și durerii. Albul — nu numai ca simplă culoare dominantă, dar și ca simbol al tămăduirii, ca simbol al acestei profesii unice în lume, deoarece e singura profesie care îl pune pe om în contact nemijlocit cu viața semenilor săi.

Zece mii de metri pătrați de suprafață construită, închinată în întregime sănătății — iată ce reprezintă, rezumată la cifre prozaice, «cetatea în alb» de pe locul

fostei piețe Vitan. Zece mii de metri pătrați, în care te împresoară de pretutindeni o atmosferă odihnitoare, eleganța holurilor luminoase, colorate în nuanțe plăcute, decorate cu fresce și mozaicuri ce încântă ochiul, zugrăvelile pastelate ale încăperilor, pardoselile lucitoare de marmură.

O întreagă «uzină a sănătății» este această policlinică raională, servită de peste trei sute de medici, surori, asistente, tehnicieni de aparatură etc. Aproape două mii cinci sute de consultații și tratamente se efectuează zilnic în toate secțiile și serviciile ei. La acestea se cer adăugate sutele de probe și analize pe care le execută laboratoarele modern utilizate, zecile de consultații și tratamente pe care le acordă personalul medical de aici la domiciliul pacienților care nu se pot deplasa.

Raportându-ne la scara întregii țări, policlinica din Vitan este «una printre multe». Peregrinările reportericești mi-au îngăduit în ultimii ani să admir numeroase alte palate ale sănătății, înălțate în cele mai felurite colțuri ale țării — de la spitalele noi din Constanța și Medgidia la

cele din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej și Suceava, Caransebeș și Hunedoara. Multe altele se află în diferite stadii de construcție și utilare. E expresia unui uriaș efort multilateral ramificat, care e menit a aduce țara noastră pe unul din primele locuri din lume în ce privește sănătatea poporului.

În prezent, numai în mediul rural — odinioară atât de vitregit de asistență medicală — funcționează peste 8 700 spitale, policlinici, staționare, dispensare, case de naștere, circumscripții sanitare, servite de circa 40 000 de medici și cadre sanitare cu pregătire medie. Datorită continuei îmbunătățiri a asistenței sanitare acordate populației de la țară, în ultimii ani mortalitatea generală înregistrată la sate a scăzut cu peste 32 la sută, iar cea infantilă cu peste 45 la sută. Unele boli, ca malaria, au fost total eradicate, metoda aplicată în țara noastră în cursul acestui proces fiind acceptată drept model și în alte țări.

Problemele legate de sănătatea oamenilor muncii se găsesc mereu în centrul atenției conducerii de partid și de stat.

Vedere generală a Policlinicii raionale «Tudor Vladimirescu»

Cu prilejul întâlnirilor cu cadrele medicale, tovarășul Nicolae Ceaușescu, scoțind în evidență deficiențele existente încă în servirea medicală a populației, a subliniat necesitatea luării unor măsuri eficiente pentru îmbunătățirea organizării muncii desfășurate în unitățile sistemului sanitar și de prevederi sociale, arătând că o atenție deosebită trebuie acordată problemelor majore, de perspectivă, ale asigurării sănătății poporului, perfecționării pregătirii corpului sanitar, dezvoltării continue a științei medicale românești. Pe primul plan se află grija pentru creșterea natalității, pentru asigurarea unor condiții optime mamei și copilului, pentru făurirea unui tineret viguros și sănătos.

Nicăieri poate ca în această profesiune nu depind atât de multe de omul care o îndeplinește, de pregătirea și competența lui, de viziunea pe care o are asupra nobilei sale misiuni, de dăruirea pe care o pune în exercitarea ei.

La ore de tratament cu duș subacval

Mă aflu nu de mult în marele amfiteatru al Facultății de medicină din București. «Studentii» luau loc cu tracul primelor ore de cursuri. Cu glumele și șăgălnicia primilor ani ai studenției. Cu maturitatea ușor pozată a primelor răspunderi.

S-a făcut apelul. Voci puțin tremurate — cine-și poate înfrînge emoția în asemenea clipe? — răspund: «prezent!»

Exact ca în urmă cu treizeci de ani. Numai că acum în amfiteatru se găseau oameni cu o bogată și fertilă carieră medicală în urma lor — prestigioase cadre

universitare, medici primari, specialiști cu renume sau simpli medici de țară. Treizeci de ani de activitate medicală a promoției 1936! Cîte mii de ore de neistovită veghe la căpătiul oamenilor suferinzi, cîte miliarde de secunde de pașnică bătălie, cu stetoscoape și bisturiuri, pe bariadele vieții!

— Generația noastră — spunea conferențiarul doctor Ion Djuvara, unul dintre membrii promoției — face trup comun cu toate celelalte promoții ale școlii medicale românești în realizarea aceleiași nobile meniri, de înalt umanism, pe care ne-au încredințat-o marii noștri înaintași, de a sluji cu tot ce e mai bun în ființa noastră viață și sănătatea omului.

Și, ca un neașteptat ecou la aceste cuvinte însuflețite, la cîteva zile după aceea, în celălalt capăt al țării, într-o comună, Voievozi, din raionul Oradea, o tină doctoriță, Aurelia Vigu, pornită de numai cîteva ani de pe băncile facultății, îmi spunea:

— Firește, satisfacțiile omului pot fi multe, dar nu cunosc vreuna mai deplină decît aceea pe care ți-o dă sentimentul că ai adus alinare suferinței, că ai ajutat un om să-și recapete forța de muncă, pofta de viață...

Vibra în cuvintele tinerei caldă conștiință a datoriei împlinite și nu mă părăsea senzația că în fața mea se desfășoară însăși ștafeta generațiilor, care preiau una de la alta un mesaj de luminos devotament uman.

Aveam, totodată, imaginea concretă a dispariției pentru totdeauna a unei drame cu ample rezonanțe sociale — drama prigonitului și inadapabilului doctor Ulieru, care, pornind să vindece, se izbea de morbiditatea incurabilă a unui organism social iremediabil ostil omului și vieții sale. Astăzi însăși societatea noastră îi ferește pe medici de spulberarea idealurilor, de fărâmițarea eforturilor, de mercantilismul degradant.

Babeș visa cîndva la vremea cînd «medicul va fi, cu sprijinul statului, exclusiv un slujitor al vieții». Aspirația lui a căpătat chipul viu al faptei.

TARTU

O CETATE A ȘTIINȚEI

27

La 200 km. spre sud-est de capitala Estoniei Sovietice, Tallinn, se află un oraș care se poate socoti printre cele mai vechi ale continentului european. Tartu de astăzi este cunoscut din anul 1032.

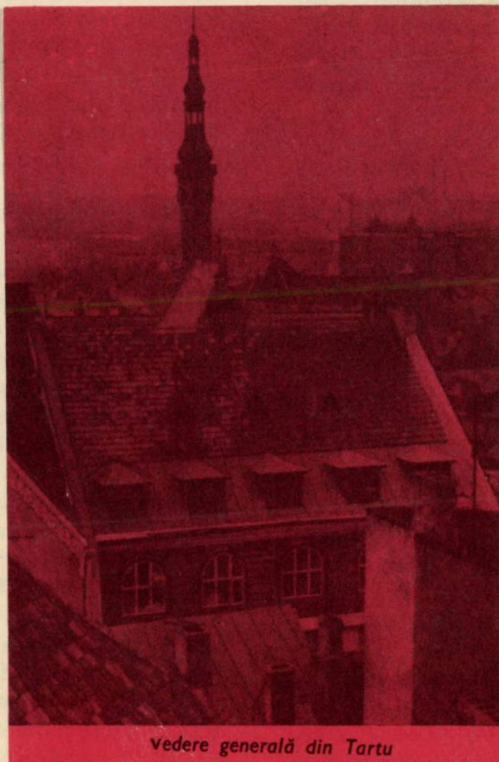
Dintre tradițiile cele mai importante ale orașului Tartu, cea mai de seamă este legată de faptul că, în anul 1632, a fost înființată aici o universitate laică, prima universitate cu acest caracter din toată partea răsăriteană a Europei.

Străbătînd astăzi străzile înguste ale orașului, coborînd sau urcînd printre clădiri care reprezintă fiecare un vestigiu istoric, citind numeroasele inscripții și plăci memoriale, constăți că această universitate este legată de nume care au rămas și ele în-crustate în istoria științelor. Aici a predat biologul Baer, pe care, în operele sale, îl citează Engels. Tot aci se află primul observator astronomic și locuința astronomului Struwe, care avea să întemeieze mai tîrziu marele observator astronomic de la Pulkovo, de lîngă Leningrad. Fizicianul Lenz, medicul Pirogov, chimistul Oswald au făcut studii la universitatea din Tartu. Tot aci au învățat revoluționarul Dimitrie

Ulianov, fratele lui Lenin și Marat Schantzer, unul din conducătorii revoluției din 1905 la Moscova. La fel, printre elevii acestei străvechi universități se numără și marele istoric Evgheni Tarlé, ale cărui lucrări sînt bine cunoscute pretutindeni.

Evacuată în timpul celui de-al doilea război mondial la Voronej, universitatea a revenit după victoria împotriva hitlerismului și, cu toate distrugerile găsite, activitatea sa a început cu febrilitate. Astăzi, în institutele de învățămînt care formează universitatea din Tartu. învață 3 500 de studenți la cursurile regulate și 6 000 de studenți la cursurile fără frecvență. Ținînd cont că întreaga populație a orașului numără 85 000 de locuitori, reiese că aproximativ unul din nouă cetățeni ai orașului Tartu urmează cursurile universitare.

Evident, cele mai bune tradiții ale universității sînt cultivate în continuare și se poate vorbi despre succese importante în domeniile fizicii, matematicii, chimiei, cineticii, științelor filologice etc. O atenție deosebită se dă catedrelor de limbi ugro fine în cadrul cărora se pregătesc cadre și pentru republicile autonome Cară, Mordvină, Comi, Udmurtă și Mariiță,

Vedere generală din Tartu

ai căror locuitori fac parte din același grup lingvistic.

În cadrul învățămîntului superior din Tartu, un loc deosebit îl ocupă Academia Agricolă Estoniană, atît în ce privește formarea de cadre, cît și în ce privește cercetările în domeniul agriculturii și creșterii vitelor, ceea ce are o mare importanță pentru întreaga țară și o experiență utilă pentru toată Uniunea Sovietică.

Pămîntul Estoniei este sărac, fiind bîntuit, în afara climei neprielnice, de trei rele împotriva cărora trebuie purtată o luptă necruțătoare: bolovanii, scaeții și băltirea. Această luptă a țaranului eston durează de veacuri, ea a acumulat o experiență bogată, dar nu s-a putut desfășura în chip organizat decît în anii puterii sovietice.

În scopul verificării cercetărilor de la Academia Agricolă și de la Institutul de creștere a vitelor, care funcționează la Tartu, a luat ființă un mare sovhoz în apropierea orașului.

Pe directorul acestui sovhoz, Arnold Riutel, l-am cunoscut în postura unui veritabil comandant de oști. La volanul automobilului său «Volga», în timp ce se îndrepta spre unul din cele cinci sectoare ale uriașei sale gospodării, comunica prin radio cu celelalte sectoare, fiind la curent în orice clipă cu tot ce se petrece pe miile de hectare ale sovhozului. Nu cu puțină mîndrie, el ne arată la sediul conducerii acestei mari unități agricole sala automatizării, unde mai multe mașini electronice primesc prin teleimprimator și telefoto rezultatele de pe cîmp, și din grajduri, le prelucrează automat și, tot așa, le transmit instituțiilor științifice care patronează sovhozul. Pe aceeași cale, oamenii de știință comunică muncitorilor agricoli rezultatele cercetărilor din laboratoare, contactul permanent dintre știință și practica din producție realizîndu-se nu numai permanent, ci și operativ.

A vorbi despre rezultate economice spectaculoase este poate prematur, atîta vreme cît problema ameliorațiilor nu este încă rezolvată decît pe ceva mai mult de o treime din suprafața sovhozului. În ace-

lași timp, recolta pe pămînturile nordului baltic nu poate fi comparată cu cea din zonele continentale și temperate. Totuși, dacă ținem seama că sovhozul s-a organizat în anul 1960 și că pînă în 1963 a lucrat în pierdere, faptul că în 1965 a realizat un beneficiu de peste jumătate de milion de ruble constituie o dovadă elocventă a progreselor înregistrate.

Înalt, bine legat, cu o înfățișare plăcută și liniștită, Arnold Riutel, de profesiune agronom, este unul din acei oameni care nu se pripesc nici la vorbe, nici la fapte. Primind greaua sarcină a organizării sovhozului încă de la început, el nu s-a lăsat atras de rezultate ușoare de moment, ci a pornit la o activitate temeinică de construcții. Una din grijile sale de căpetenie a fost ca muncitorii să simtă că, cu cît muncesc mai bine, cu atît viața lor se înfrumusețează. Amenajările sociale și culturale constituie un model. De asemenea, demnă de interes este atenția dată tradiției țaranilor estonieni de a trăi în hute restrînse la cîteva case. Trebuind să construiască locuințe pentru muncitorii sovhozului, deși ar fi fost mai comod să se ridice centre aglomerate, a preferat sistemul *hutelor* tradiționale, mici bijuterii arhitectonice presărate pretutindeni. Acest lucru a strîns unitatea colectivului în jurul conducerii, munca se realizează cu entuziasm.

Încă patru ani și întreaga suprafață agricolă va fi ameliorată. În fiecare sector zootehnic, prezentul se îmbină cu viitorul: pretutindeni ferme moderne, complet mecanizate stau alături cu altele încă improvizate, dar nu mai puțin bine îngrijite. Planuri științifice întocmite precizează însă cu exactitate pentru fiecare unitate în parte momentul cînd va fi cu desăvîrșire modernizată. Iar termenul pînă la care viața și munca oamenilor se va desfășura, fără excepții, în condiții dintre cele mai moderne, este sfîrșitul cincinalului.

În biroul lui Arnold Riutel sînt cîteva planșe pe care arhitecții au trasat viitoarea față a sovhozului de lîngă Tartu. Iar pe teren, o parte a acestui viitor a și început să capete forme dintre cele mai concrete.

AI. CORNESCU

DARUL CARE TREBUIE MERITAT

Povestea cineva, din Cluj, că o comună dinspre munte se distinge între toate aşezările ardelenesti dimprejur printr-un extraordinar fapt statistic: cică acolo, la Maieru, toate casele de gospodari, dar absolut toate, numără de la şapte copii în sus!

Am regretat nespus că n-am ajuns să văd cu ochii mei cum arată viaţa de toate zilele a oamenilor care urcă la scara unei localităţi întregi cuprinsul unei emoţionante convorbiri relatate de Zaharia Stancu («Citi copii ai, faţă Ioană?» «Numa şapte»...). Am cerut, în compensaţie, detalii de ordin gospodăresc asupra aşezării, stăruind mai cu seamă asupra geografiei locale. Şi dacă, din punct de vedere edilitar, Maieru e identic cu alte comune,

o trăsătură anume îi fixează un profil tulburător prin imaginile pe care le cheamă. Comuna e aşezată în perimetrul natal al lui Coşbuc, în patria de baladă a Năsăudului.

Închipuiţi-vă, dar, în acest anotimp de gheaţă, tabloul iernii pe uliţele din Maieru.

Dansul fulgilor sub norii de plumb, troienele albe şi valurile de fum arcuindu-se pe deasupra caselor, susurul blajin al pîrîului şi calma adiere a vîntului, paşnicul peisaj bucolic care învie, clocoteşte de acel năvalnic vuiet venind de pe drum... «Ce-i pe drum atîta gură?» /«Nu-i nimic.

Copii ştrengari» — «Ei, auzi! Vedea-i-aş mari/ Parcă trece-adunătură/ De tătar!» Nu vi se pare că în acest decor existînd a avea se realizează unul din acele atît de rare miracole, cînd poezia se împleteşte cu adevărul? Căci nicăieri nu par mai acasă duioasele, clasicele versuri coşbuciene închinete copilăriei, decît în aşezarea unde cea mai mică familie numără şapte moştenitori...

Da, ţesătura de vis a poemului e veşmintul cel mai potrivit care îmbracă sentimentele legate de actul fundamental al vieţii; goana noastră trepidantă prin viaţa modernă îl sfişie cîteodată, îl destramă alteori, azvîrlind în cine ştie ce colţ al uitării imperativul atît de frumos exprimat de Tagore: «Viaţa este un dar pe care îl merităm numai atunci cînd îl dăruim».

Altfel formulînd sînt sigură că cei din Maieru şi-au transmis, din generaţie în generaţie, înţelepciunea cuprinsă în aceste cuvinte; nu o dată, dialogurile cu părinţii unor asemenea familii patriarhale,

cu membri numeroşi, au vibrat de căldura acelei armonii lăuntrice, proprie oamenilor care şi-au împlinit datoriile faţă de natură şi societate. În cele ce urmează, aş vrea mai degrabă să vă povestesc despre acei care au simţit adevărul aforismului prea tîrziu; să vă relatez cîteva împrejurări încercate de o tensiune emoţională la fel de puternică, însă contrarie: sînt note de reporter surprinzînd momente de criză sufletească a unor oameni care — ca să ne slujim în continuare de metaforă — au profitat de darul vieţii nemeritat.

Există chiar o clădire în Bucureşti, aidoma cu altele, asemănătoare, răs-pîndite în marile oraşe ale ţării, unde un decor imaculat, teribil de liniştit în aparenţă, concentrează cu o anume periodicitate scene încercate de mari tensiuni dramatice. Protagonişti: El şi Ea, cu majuscule, care ţin loc de nume proprii, căci pronumele acestea reprezintă, dincolo de datele lor particulare, o categorie de oameni în jurul cărora discreţia reporterului se subînţelege. Ei bine, aceşti oameni care, din punct de vedere al «cărţii de vizită» sînt, cel mai adesea, cetăţeni respectabili — oameni maturi, aşezaţi, cu calităţi profesionale recunoscute — aduc cu ei în acest perimetru al liniştii, un seismograf lăuntric surprinzător de dereglat. Îi vezi pătrunzînd în încăpere cu emoţia şi neliniştea întipărite pe faţă, le auzi vorbele cu alură de confesiune, îi ascuţi exclamînd patetic: «El e! Simt că e al meu: inima mi-a tresărit cînd l-am văzut!» Sau alte fraze asemănă-

toare, ca declanșate de puternice explozii interioare.

Cei doi se află la Casa Copilului. Aici, în acest așezămint umanitar al statului, în fața micilor săi locatari, se consumă ultimul act al dramei lor familiale. Dar ea a început cine știe când, în momentul când lipsa copiilor a început să le surpe viața. Cum s-a întâmplat asta? La București am aflat răspunsuri pe această temă discutând cu conf. univ. dr. Onoriu Coman, directorul Casei Copilului și asistenta socială șefă Tatiana Văluță; ulterior, în alte orașe ale țării, numele interlocutorilor în halat alb a fost, firește, altul. Nu însă și conținutul răspunsurilor. Căci pretutindeni, de la prima întrebare: Cine sînt autorii dramei? cuprinsul chestionarului dramatic s-a derulat identic. Autorii? El și Ea, aproape fără excepție; arareori, căsnicia lor steapă le-a fost ursită, nefast, de natură. «Știți, am fost prea tineri, nu ne-am gândit, soția a întrerupt cîteva sarcini. Pe urmă, dintr-o dată, n-am mai putut avea copii». Iată fraza care se rostește cel mai ades la Casa Copilului imediat după salut și care — deși de decenii i-e dat s-o audă — îl pune pe doctorul Coman în aceeași dureroasă încurcătură:

— Întelegeți cît de gîgăș e chestiunea? — se frămîntă el. Oamenii îmi spun că vor să adopte un copil, adică să-i ajut într-o acțiune juridică. Asta o spun. Dar de gîndit, gîndesc un ajutor într-un act vital, speră de la mine un miracol: copilul pe care îl voi încredința trebuie să

fie cel ideal, cel dorit. Spuneți-mi, nu-i îngrozitor să ți se ceară să te substitui naturii?

Așa gîndește doctorul Coman, dar alături de asistenta lui, face tot ce e omenește posibil. De profesiune e, firește, pediatru, sora are și ea studii de specialitate asemănătoare dar viața le-a dăruit amîndurora unelte de psiholog. Încearcă, printre căpșoarele brune sau blonde date lor în grijă, să regăsească ovalul, privirile, temperamentul cuplului. Încearcă... Și, o dată cu asta, începe o complicată anchetă socială, care urmează să confere dramei personale dimensiuni riguros științifice. Nimic nu e lăsat la o parte — de la părerea colegilor de muncă despre viitorii părinți, pînă la... numărul de cearșafuri din dulapul conjugal — pentru că, nu-i așa, doctorul Coman și asistenta lui au o profesie aproape inimaginabilă, sînt un fel de suplinitori ai naturii... Certificatul de naștere, eliberat apoi pe numele părinților, identic cu cel al unui copil natural, conferă veșmînt oficial căutărilor lor îndelungate. Și apoi...

— Apoi — povestește Tatiana Văluță, viața celor trei continuă pe o altă treaptă. Mă gîndesc, cîteodată, că atunci cînd voi ieși la pensie am să-mi fac un obicei ca să urmăresc evoluția destinului unor El și Ea care au adoptat copii de la noi. Și-acum îi caut cîteodată și descopăr, de cele mai multe ori fericirea. Astăvară am fost la Olănești și ce mi-am zis: ia să mă duc pînă la Rîmnicu-Vilcea, unde știam eu că se află un asemenea cuplu. Cînd m-au văzut în ușă, s-au speriat: vezi, credeau că vin să-l iau. Alaltăieri, mă întîlnesc în stația de tramvai cu altă pereche: fuseseră

la mare cu fetița — medicul îi prescrisese un tratament de ultraviolete — erau voioși, optimiști, îmi vorbeau de casa lor...

Cîteodată, însă, se întîmplă altminteri și asistenta își aduce aminte de povestea familiei unui ofițer de marină. Adoptaseră o fetiță, o iubeau nespus, viața lor părea refăcută, dar într-o zi, mama cea adevărată, odioasa ființă care își abandonase pentru totdeauna copilul, s-a trezit la sentimente omenești. Și-a cerut fetița înapoi... Care a fost epilogul acestei întreit drame, Tatiana Văluță n-a vrut — sau n-a mai știut — să mi-l spună. De aceea, poate și printr-o asociație de idei provocată de cîteva vizite spitalicești recente, mi-am imaginat acel cuplu nefericit reîncepînd bătălia corp la corp cu natura. Anticamera femeii pe la cabinetele de tratament ale sterilității, în care nu știi care dintre dureri e mai mare: cea trupească, ori cea sufletească, provocată de medicul care ridică iarăși neputincios din umeri? Sau izbînda ei temporară, retezată de o naștere prematură, atît de frecventă — după statistica medicală — după o anumită vîrstă și după un număr de nefericite intervenții chirurgicale?...

Am văzut un asemenea copil născut prematur, zmulș parcă într-unul din momentele de șovăială ale naturii, de obicei necruțătoare. Mărturisesc că e aproape imposibilă descrierea bietului trup de cîteva sute de grame care își cere porția la viață în eforturile neobișnuite ale medicilor de a i-o dăru. Dar încerc, în schimb, să mi-o imaginez pe aceea care l-a născut. Oare ce sentimente o stăpînesc privindu-l?

Iată o scadență immanentă a vieții și, cînd darul nu e meritat, poezia tace.

G. VÎLCU

Pekin — În stînga: Galeria de artă:

NOTE DE CĂLĂTORIE
DIN R. P. CHINEZĂ

PUNCTE DE REPER...

La fiecare obiectiv vizitat — o uzină nouă la Cianceu, un oraș-satelit al Șanghaiului, un cartier nou la Canton, arcul metalic lansat peste vijeliosul lanț, la Uhan, ogoarele «construite» de oameni, la Ta Gai, gazdele obișnuiau să ne ofere un termen de referință, un punct de reper care să slujească unei comparații exacte, unei aprecieri reale a dimensiunilor noului din China populară.

Expoziția din Șanghai, acest «radar» al înfăptuirilor industriale ale celui mai mare oraș chinez (metropola de pe Huan Po numără aproape 11 milioane de locuitori) impune, în primul rînd, prin gama construcțiilor de mașini: strunguri de precizie, tractoare, autoturisme «Ha Yan» («Rîndunica mării»), un cuptor cu bombardament electronic pentru purificarea metalelor, o presă hidraulică de 12 000 de tone, instalații moderne de cocserii, fabrici de îngrășăminte chimice, rafinării.

Punct de reper: dacă sculptura în jad datează în China de peste cinci milenii, sculptura în fildeș — de peste trei milenii, sculptura în lemn — de peste două milenii, «sculptura în metal», cum denumea un coleg chinez construcția de mașini, datează de peste un deceniu...

Rafinăria de petrol din Fușun, vestit oraș minier din nord-estul Chinei, este alimentată de mina la zi din același oraș, care produce anual trei milioane tone cărbune și cam tot atîtea șisturi bituminoase, ceea ce asigură o mare cantitate de energie economiei chineze.

Punct de reper: înainte de eliberare, samurarii japonezi au jefuit numai din această mină o cantitate de cărbune și șisturi bituminoase care ar fi încăput într-un tren ce ar fi înconjurat de peste trei ori Pămîntul pe la Ecuator.

Cartierul muncitoresc Ten Kua Nun, din Șanghai, construit în ultimii trei ani,

cuprinde 35 de blocuri cu patru etaje, adăpostind peste 2 000 de familii cărora le oferă și priveliștea parcurilor de brazi, bambuși, magnolii. Betonul și sticla dau periferiei șanhaieze un aspect modern, apropiat de centru.

Punct de reper: la marginea noului cartier sînt păstrate, ca piese de muzeu, cîteva vechi case muncitorești, din bambus și lut, pe care nimeni nu le va locui niciodată, dar pe care le-au locuit generații întregi. Sînt case înnegrite, firave și scunde, parcă așezate-n genunchi, vestigii ale vechiului cartier.

La Canton, pe malul stîng al Giu Kianului, Fluviul Perlelor, a fost durat anii trecuți un cartier nou, Șin Tîun, adăpostind peste 40 000 de oameni. Blocuri moderne, luminoase, cu spații verzi și curți. Școli și cinematografe. Policlinici. Cartierul aparține foștilor «cărăuși ai apelor» de pe Fluviul Perlelor.

Punct de reper: înainte de eliberare, 60 000 de cantonezi locuiau pe Giu Kian, în 16 000 de bărci supranumite «coji de ou». Erau foști pescari, alungați pe fluviu de colonialiști, care le expropriaseră terenurile. Din pescari deveniseră «cărăuși ai apelor». Se nășteau, trăiau și mureau în «cojile de ou», bărci minuscule, din tată-n fiu. Le era complet interzis uscatul — orașul, strada, școala, parcul, curtea, dragostea sau căsătoria cu oameni de pe uscat, marele oraș al sudului, Canton, ai cărui cetățeni erau, fiindu-le la fel de cunoscut ca un îndepărtat oraș din Alaska, să zicem. 16 000 de locuințe fără adresă. Un cărăuș al apelor mergea pe picioare, în întreaga lui viață, doar cîteva kilometri. Mortalitatea infantilă era de 65 la sută! Copiii zăceau, nu umblau. Erau încinși cu scîndurele ca să nu se înece. La Șin Tîun, prima generație de copii, după o sută de ani, calcă pe uscat, se joacă într-o curte.

Pe străzile Lhasei, capitala «acoperișului lumii», primul autocamion a circulat în anul 1964. Au apărut fabrici și ateliere, o mie de școli, casei noi. În regiunea tibetană lucrează tractoare, combine.

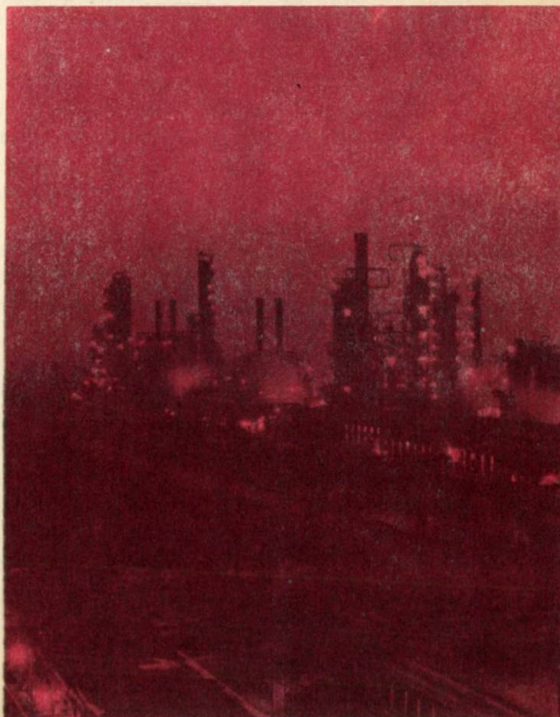
Punct de reper: cînd moșierii tibetani își construiau case, ei îngropau la temelie patru oameni vii pentru a obține bună-

voința naturii. Iobagilor tibetani care ne-mulțumeau stăpînul, li se punea pe cap o pălărie de piatră, cam de 20 de kg., în care se bătea ritmic cu un bolovan pînă ce omului îi ieșeau ochii din orbită. Soka, Lalo, Cigian — cei trei foști mari stăpîni ai iobagilor tibetani — aplicau în mod curent pedepse barbare ca tăierea degetelor, smulgerea miinilor, a sînilor, chiar a inimii, jupuirea. Cînd se năștea un copil, el aparținea stăpînului feudal. Stăpînii purtau veșminte țesute cu aur și pene de păun; stăpînele purtau bijuterii de aur, jad, topaz, safir; un colier de perle al stăpînei costa peste 48 000 de yuani (salariul lunar al unui muncitor este de 70—80 de yuani). Ni s-au arătat, în schimb, o pătură folosită de cinci generații de iobagi, o șapcă purtată 73 de ani, o haină — 75 de ani. Stăpînii în Tibet nu mergeau pe jos, ci în cîrca iobagului. Înfometați, țărani se hrăneau cu sînge de bou.

*

Și astfel, datorită acestor puncte de reper, imaginea nouă, în primul moment obișnuită, căpăta alte dimensiuni și semnificații.

Ion CÂRJE

Vedere parțială a instalațiilor de prelucrare a țiteiului din Datun

33

APA NU MAI FURĂ AURUL...

Apropiindu-se de mal, pescarii săriră din luntrele lor negre, înguste, și înotînd greoi cu cismele prin mîlul nisipos, aruncară năvoadele pe pajiștea plină de tros-cot. Fane Abazac îi urmări cum azvîrleau nepăsători crapii și șalăii în niște butoaie mari, afumate, cum strîn-geau plasele pachet și cum se grăbeau cu toții să treacă pe la povarna cooperativei să se amețească nițel. Se fereau să-l privească în ochi și nici el nu se dădea în vînt să le intre în voie.

— Salut nea Fane și urează-ne drum bun — spuse înainte de a o lua la picior unul dintre pescari, acela cu care el trăgea de obicei la rame.

— Salut, salut, mormăi Abazac posomorît.

De-acum încolo drumurile lor se despărteau. Brigada piscicolă desființându-se, «băieții» își luau zborul spre alte bălți deoarece, cum le plăcea să spună, «ca și peștii, noi nu putem trăi fără apă». Lui Fane îi era cu neputință să-i urmeze. Avea în sat printre cooperatori, familie, gospodărie, rosturi, și temeuri pe care nu le putea părăsi în nici un chip.

Călcînd agale, omul începu să urce costișa care duce spre Greaca. Cînd ajunse sus, pe terasă, se opri și se mai întoarse o dată înspre baltă ca și cum ar fi vrut să-și ia rămas bun de la ea. Își plimba privirea peste canavaua plumburie a apei, asculta foșnetul vîntului prin smocurile de păiuș și se mira că nimic nu se întîmpla, că pămîntul nu se crăpa iar soarele lucea tot acolo sus în clopotul de sticlă al cerului. Aștepta de mult această clipă. Știa că balta va fi desecată și că, deci, nu va mai avea unde pescui cu brigada lui. Dar cu totul altfel își imaginase el momentul despărțirii de barcă și de voloace. De aproape 40 de ani, de cînd era doar un țînc, se logodise cu apa. La 15 ani putea ieși singur în larg pe orice vreme iar la 20 avea în seama lui zece oameni pe care trebuia să-i rînduiască astfel încît fiecare să-și cîștige piinea zilnică a familiei.

Apa era cu toane: aci le burdușea bărcile cu pește, aci nu se îndura să le lase nici un baboi. Fane însă îi învățase toate șiretlicurile. Știa ca nimeni altul cotloanele somnilor și ochiurile în care veneau să se zbenguie în cohorte hulpave știucile, prindea fără greș ziua de nuntă a racilor, cînd ei ieșeau de prin scorburi și lipăiau în neștire prin apa tulbure încît cădeau în plasă ca orbeții, adulmeca apropierea furtunilor iar după marile revărsări, cînd balta se alimenta din Dunăre cu bancuri de scrumbii, lua întotdeauna caimacul stîrnind invidia celorlalți pescari. Meșter neîntrecut pe apă, nu se făcea de rîs nici pe uscat. Mînuia cuțitul cu ușurința unui scamator și, într-un ceas, era

în stare să curețe munți de obleți pentru prînzurile pantagruelice cu borș și cu saramură care se încingeau după fiecare raid fructuos în baltă. Aproape 40 de ani n-a fost zi în care să nu vislească și să nu arunce năvodul. Și iată că de miine va trebui să pună punct și s-o ia de la capăt în altă parte. Fane mai stătu un timp locului, apoi auzi undeva, în spate, duduîtul unor mașini. Pe lingă el trecură înaintînd repede pe șenilele lor late, mai multe escavatoare grele urmate îndeaproape de un șir de autobasculante.

— Hei, unde-i piscicola Greaca, îl întrebă un șofer scoțînd capul din cabină și strigînd din răsputeri ca să acopere zgomotul motoarelor.

— Tot înainte, — răspunse Fane.

«Ăștia îi vor face bălții de petrecanie» gîndi el și, întorcîndu-se, o porni repezător spre sat. Rolul lui aici se încheiase pentru totdeauna. Așa i se parea.

*

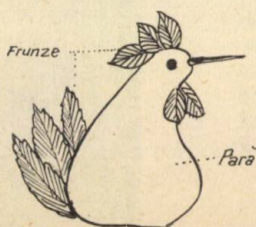
În vreme ce Fane Abazac se pregătea să iasă din scenă, pe o altă ușa intra inginerul Alexandru Sîncu. Cei doi oameni nu auziseră pînă atunci unul de celălalt și dacă în geografia Dunării n-ar fi existat un punct denumit Greaca, e mai mult ca sigur că biografiile lor nu s-ar fi interferat niciodată. Balta însă, pregătindu-se să inaugureze un nou ciclu în destinul său, pînă atunci lipsit de surprize, se amestecă fără menajamente în soarta lor punîndu-i față în față. Sîncu primise misiunea de a organiza aici un mare șantier de desecare și de hidroameliorații. Balta Greaca și tot lanțul de mostiști și de iezere ce se întindeau în lungul fluviului de la Gostinu pînă la gurile Argeșului, însumînd aproape 30 000 de hectare, intrau cum s-ar spune în stăpînirea lui pentru a le curăța de știoalne, de mîluri și de arboreți și a le transforma în loc bun de arătură.

Inginerul nu venise singur. Îl însoțeau mai mulți specialiști și-l flancau mașini cu diuimul: buldozere, dragline, tractoare, camioane. Dar forțele nu ajungeau. Pentru ca munca să înceapă imediat și să înainteze în ritm vioi

FIGURINE AMUZANTE

Le puteți executa cu ușurință și dumneavoastră din materialul pe care-l aveți la îndemînă în bucătărie.

O clipă de destindere nu strică. Succes.

Acolo unde apa nu mai fură aurul...

era nevoie și de un mare număr de oameni pentru operațiile mai puțin pretențioase. Așa se face că Fane, fostul pescar, n-a trebuit să se depărteze, cum credea, prea mult de balta pe care își făcuse pînă atunci veacul ci'și-a găsit de lucru chiar în preajma ei. Doar că nu mai venea în calitate de oaspete de onoare, invitat la banchetul ei de gală, ci ca adversar care, alături de atîția alții, avea să-i sape la temelie și s-o șteargă de pe fața pămîntului și din hărțile topografice întocmite la scara 1 pe 5 000. Angajîndu-l, inginerul Sîncu, ca unul care era aproape de vîrsta lui, și-a dat seama dintr-o privire cu cine are de-a face și, dîndu-i în primire o echipă de săpători, l-a trimis într-unul din sectoarele-cheie ale proaspătului șantier — acolo unde se croia canalul principal de scurgere.

Era toamna tirziu, pe la sfîrșitul lui octombrie. De obicei, în această perioadă, valea Dunării se pregătea pentru o lungă hibernare, odată cu bruma, pe bălțile ei așternîndu-se și liniștea, o liniște egală, atotcuprinzătoare. În acel an însă a început aici o forfotă și un vacarm cum nu se mai pomenise nicîind. Fane s-a obișnuit repede cu noua lui învelnicire. Avea prilejul să-l vadă mereu pe inginerul Sîncu. Făcînd din noapte zi și împărțîndu-se într-o_sută de părți, acesta cutreiera drumurile dintre ochiurile de apă și pe unde trecea, crea nucleele unor noi colective umane, puncte de sprijin în jurul cărora luau ființă o puzderie de șantiere mai mici care

aveau însă uimitoarea capacitate de a se lărgi văzînd cu ochii. În numai cîteva luni, personalul angajat în acțiunea de desecare se ridica la cîteva mii de oameni. În acest angrenaj, inginerul Sîncu ținea cîrma conducerii iar Fane Abazac juca rolul unui pion. Amîndoi se simțeau însă bine în locurile în care se aflau și viețile lor, evoluînd paralel, făceau excepție de la cunoscuta regulă geometrică încrucișîndu-se din cînd în cînd pentru a se completa și a se armoniza.

*

Dar marile armonii nu s-au urzit niciodată numai cu două note și oricine știe că pentru o măsură muzicală e nevoie de cel puțin cîteva arpegii. Balta a jucat din acest punct de vedere rolul unui compozitor prodigios. Abia s-au deschis șantierele și în jurul lor s-a încheat o adevărată simfonie umană. Mecanizatori cu stagi, veterani ai campaniilor duse în lunca Borcei, draglaniști căliți în confruntarea cu arșițele și cu gerurile Dunării, dulgheri și betoniști, o mulțime de oameni și-au dat întîlnire la Greaca hotărîți să modifice traiectoriile acestor locuri, să deschidă o orbită nouă de rod și belșug. Și fiecare se străduia ca încadrarea lui în coloanele ce începuseră asediul bălții să nu însemne o simplă însumare aritmetică ci să se reflecte în rezultatele bălției. Maistrul Dumitru Lupu, betonist cu renume, a luat în primire sectorul chesoanelor. Disciplinat și tenace, el și-a format rapid

o brigadă puternică. În brigada lui Gh. Dinică au intrat tractoriști și escavatoriști, dragori și dragliniști, cu un cuvânt oameni de la sectorul auto. Ea făcea mult zgomot — și nici nu se putea altfel — dar nu în van ci cu folos. Pe toate șantierele, puternicele mașini pe care le puneau în mișcare, jucau rolul artileriei grele. Ele începeau defrișatul, săpatul canalelor, înălțarea parapetelor fiind urmate îndeaproape de săpători și tasatori — infanteriștii șantierelor. Nicolae Stancu conducea dulgherii. În acest univers în care elementele atotstăpînitoare erau apa și pământul s-ar fi părut că el, ca reprezentant al breslei lemnarilor, n-avea ce să caute. Curînd însă s-a văzut că prezența lui și a oamenilor pe care-i conducea era imperios necesară. Dintr-o stivă de scînduri și din cîteva grămezi de leături, ei cu fierăstraiele lor au săvîrșit adevărate minuni. Cabanele pentru doîmit și gheretele paznicilor, stelajele așezate înaintea tractoarelor pe drumurile cu gîrdulețele menite să întărească un dig sau un mal, toate aceste accesorii ale șantierelor de ei au fost făcute. Maistrul Constantin Bormegeanu, mecanicii Ion Neagu și Ion Beizadea, șefii de echipă Anghel Gușă și Gh. Muhai, toți aceștia și mulți alții s-au identificat fără să șovăie cu țelurile colectivului de pe vastul șantier.

*

Polarizînd în jurul ei atîția oameni, obligîndu-i să-și concentreze asupra sa gîndurile, preocupările, determinîndu-le într-un fel viață pînă în resorturile ei cele mai intime, balta a suferit, la rîndu-i, importante consecințe. În mod fatal, rolul ei, ca partener, era însă în continuă descreștere. De altfel, acesta era însuși scopul interlocutorilor săi, rațiunea pentru care angajaseră dialogul cu ea. La început, în configurația sa au apărut doar cîteva puncte noi de reper. Treptat însă, oamenii pe care-i acceptase în preajmă, atentau la însăși existența sa și ei nu era cîtuși de puțin dispusă să se resemneze. Armele cu care încerca să se împotrivească nu constituiau pentru nimeni o taină: infiltrațiile perfide, inundațiile îi aduseseră în atîtea rînduri rezultate excelente. Unde mai pui că dispunea și de aliați puternici și statornici: gerurile, ploile lungi și abundente.

Nu era chiar atît de simplu să lupți pe atîtea fronturi. Dar oamenii folosind un bogat arsenal de mijloace, muncind cu o rară perseverență — au făcut din înaintarea lor un proces implacabil. Mai întîi au apărut canalele. Erau multe și aveau destinații diverse. Apoi

s-au instalat grupurile de motopompe. Și deodată, în trupul bălții s-au fixat mii de ventuze care au început să-i absoarbă fără milă puterea. Dislocată din albia ei de veacuri, apa era împinsă prin șanțuri spre Dunăre și oricît încerca să se împotrivească n-avea spor deoarece, prevăzători, constructorii îi baraseră și drumul de întoarcere prin diguri de netrecut. La început greu de distins, modificările din geografia locurilor au prins să apară tot mai evident. Pe uriașa întindere a ieșit la iveală pămîntul, un pămînt negru și gras, odihnit și reavăn. Fiecare pas făcut înainte era consolidat și pentru fiecare hectar cîștigat se prevăzuseră măsuri să fie deîndată folosit și să i se asigure exploatarea în cele mai bune condițiuni. După primul an, în incinta proaspăt eliberată, au apărut cîteva acareturi și stăpînul — primul în istoria acestor pămînturi — o gospodărie de stat. Era semn că atît inginerul Alexandru Sincu cît și fostul pescar Fane Abazac și toți ceilalți oameni nu-și legaseră în zadar soarta unii de alții. Opera la baza căreia pususeră cele dintîi pietre se contura magnific la orizont.

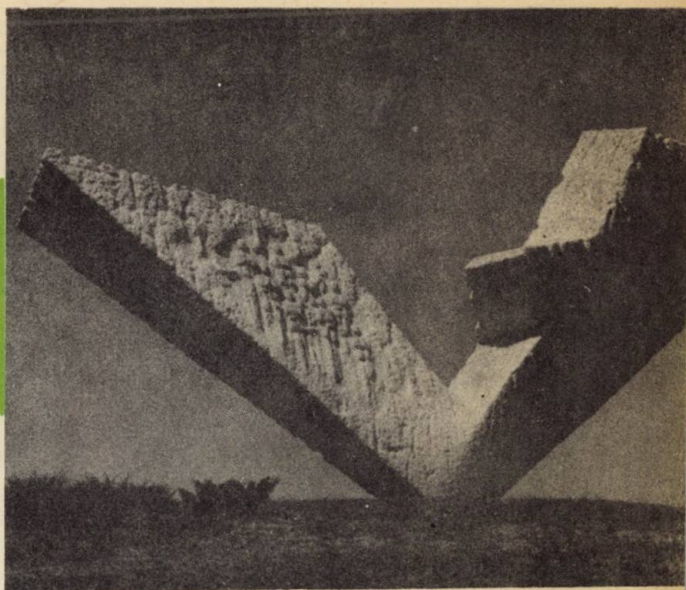
*

Zilele se scurgeau rapid încît uneori n-aveai timp să ții pasul cu cavalcada lor. Prins cu lucrul, Fane n-a avut vreme să vadă cînd s-a arat, cînd s-a semănat. S-a pomenit deodată că e toamnă și că întreaga vale unde mai înainte sticlea apa se acoperise cu o pădure atît de deasă încît îți era frică să intri în hățîșul ei. Fane nu era un neinițiat și deși nu lucrase prea mult la cîmp, știa foarte bine ce e acela un porumb slab și unul bun. Acesta pe care-l avea în față nu putea să fie însă măsurat cu măsuri obișnuite. Era pur și simplu o erupție vegetală, o dezlănțuire a naturii. Cîneva i-a spus că se va culege cîte o jumătate vagon de boabe pe hectar și el nu s-a mirat. A clătînat doar din cap îngîndurat. Întotdeauna, chiar și cînd expedițiile sale pescărești fuseseră extrem de îmbelșugate, avea senzația că totuși cu locul acesta se petrece ceva, că balta îl cam sufoca. Acum știe precis ce anume se întîmpla: apa fura pămîntului aural său. Însușirea lui cea mai de preț: puterea de a rodi. Și iată că acum aceste potențe ținute sub obroc atîta amar de ani irupseseră nestîngerit în forme și în proporții fantastice. Fane mergea prin lan, mîngîia știuleții și avea impresia că înnoată și că în jurul lui au năvălit ciurde nesfîrșite de ciortani. Niciodată nu avusese în plasă atît de mulți și atît de mari!...

Ion PAVELESCU

ÎNSEMĂNĂRI DE CĂLĂTORIE DIN R.S.F. IUGOSLAVIA

CADENȚA PAȘILOR ISTORIEI

Monumentul din parcul național din Kraguevaț, care cinstește memoria elevilor și a profesorilor martiri.

L

a nivelul cunoștințelor mijlocii de-acasă despre R.S.F. Iugoslavia, numele orașului Kraguevaț spune puțin. În Iugoslavia însă prezența Kraguevațului e atât de stăruitoare, locul său în istoria țării atât de des pomenit (și adesea pentru anumite drepturi de prioritate), încât o călătorie de documentare în țara vecină și prietenă e în primejdie de a fi incompletă fără cunoașterea acestei așezări pomenită de documente încă din veacul al XV-lea, cindva capitala Serbiei.

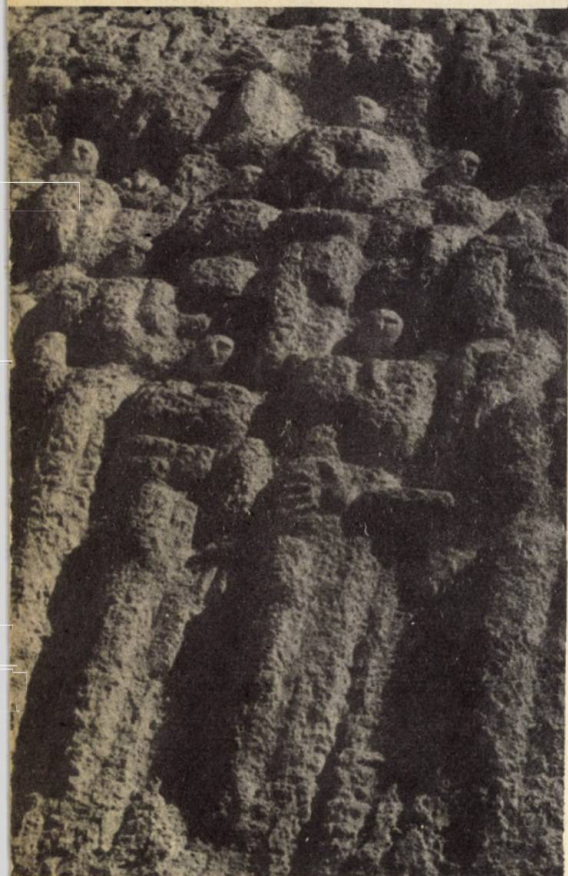
În toată Iugoslavia, pe toate șoselele, în toate orașele circulă automobile cu marca «Zastava» (înseamnă steag) construite după o licență FIAT. Existența lor amintește Kraguevațul. Fabrica constructoare — una dintre cele mai moderne din R.S.F. Iugoslavia — e acolo. Actori pe care i-am cunoscut în diferite orașe și mai ales ziariști, mi-au spus că sînt originari din Kraguevaț. Și mi-au explicat. Orașul are o veche tradiție artistică: aici a fost întemeiat în prima jumătate a veacului al XIX-lea primul teatru care nu și-a desmintit niciodată importanța în dezvoltarea artei actoricești. În Kraguevaț a fost întemeiată, de marele cărturar sîrb Vuk Karadijić, prima tipografie. Tot el a dat primul alfabet, prima gramatică și cele dintîi studii de lingvistică. La Kraguevaț își află începuturile presa sîrbă și, prin cele două publicații editate de Zvetozar Marcovici (apărute tot la mijlocul veacului trecut), «Eliberarea» și «Opinia publică», a început răspîndirea ideilor revoluționare, socialiste, orașul a fost vreme de mai bine de un veac o pepinieră de ziariști.

Istoria poporului sîrb, istoria luptei revoluționare

a proletariatului din Iugoslavia, pagini tragice și pagini glorioase ale celui mai recent trecut, sînt scrise la Kraguevaț prin jertfe și biruinți. Poporul le cinstește. Și ele însușesc lupta sa pentru socialism, pentru pace.

La Kraguevaț, după dobîndirea independenței Serbiei, în anul 1821, a fost construită, la mijlocul secolului trecut prima turnătorie din țară. Menirea ei era să fabrice tunuri și ghiulele, arme pentru apărarea independenței cîștigate cu mari sacrificii. Fabrica produce, la 15 octombrie 1853, sub conducerea celui dintîi inginer sîrb, Toșa Selețcović, primul tun. Creația lui a însemnat însă mai mult decît începutul unei industrii constructoare de armament. Fabrica din Kraguevaț marca existența unei noi forțe sociale: existența proletariatului. Ea avea să se manifeste în scurtă vreme sub îndboldul ideilor revoluționare. În 1877, în alegerile comunale, muncitorii însușiți de idei socialiste dețin puterea și luptă deschis, în stradă, pentru apărarea ei sub faldurile steagului roșu. (De atunci în fiecare an, la 15 februarie se păstrează în oraș o sărbătoare tradițională numită «Sărbătoarea Stegulețului roșu»). De acel steag amintește pînă astăzi, modernul combinat de aici — «Zastava» — ale cărui produse devin familiare din primele zile, oriunde te-ai afla în R.S.F. Iugoslavia. «Zastava» reprezintă creația contemporană a muncitorilor din Kraguevaț, creația nepoților celor care au turnat prima țevă de tun. Notez în această privință o coincidență: primul tun: 1853; primul automobil: 1953! Este exact un secol. La începutul și la sfîrșitul lui stau două concepții despre forța și independența țării libere. Odinioară doar tunul, azi o economie puternică, bazată în primul rînd pe o industrie modernă.

Am început să cunosc Kraguevațul îndemnat cum spuneam de stăruitoarea lui prezență în viața de azi și în trecutul Iugoslaviei. Cunoașterea am început-o într-un parc al orașului unde trei construcții, la margini, păreau a-i delimita suprafața triunghiulară. Una era mai nouă: muzeul luptei antifasciste; alta veche, bătrânească, conacul modest, cu tindă, al lui Miloș Obrenovici, acel «Napoleon al orientului» — cum îl numea Lamartine, prim cneaz al Serbiei independente. A treia clădire e a vechiului liceu, întemeiat în 1833. În mijlocul parcului, umbrat de arbori bătrâni, chipul din

Detaliu al monumentului

bronz al lui Vuk Karadžić, privește veșnicile, surzind sub o mustață enormă.

De aici, din liniștea deplină a parcului, a început pentru mine totul. În casa bătrânească, sub veghea chipurilor de bărbați iluștri, care mă urmăreau din rame, am privit sub vitrine, nenumărate documente, mulțime de piese. Cu toatele mă ajutau să înțeleg istoria modernă a Serbiei, să înțeleg începuturile despre care aminteam, să simt cadența pașilor istoriei. De aici am trecut, străbătînd o alee tăcută, în clădirea nouă a muzeului. Aici cadența istoriei mi-a părut deodată curmată. Cu violență, timpul se năpustea asupra-mi năprasnic, năucitor. Ca un zid care se prăbușea. Era vorba de timpuri trăite de noi toți. Era vorba de ultimul război. De războiul care a însemnat pentru Kraguevat o

tragedie cumplită, asemănătoare cu cea de la Lidice, cu cea din Oradour. Aici, în acest oraș din Iugoslavia, pentru a înfrîna lupta poporului împotriva ocupanților, pentru a intimida populația, naziștii au ucis, în ziua de 21 octombrie 1941, între orele 7 și 14 (după orarul de muncă) 7 300 de bărbați din Kraguevat; printre ei erau 300 de elevi și 29 de profesori, scoși cu forța din sălile de clasă.

Fără urmă de exagerare, fiecare al doilea bărbat din Kraguevat — firește, trecut de patruzeci de ani — cu care am stat de vorbă a fost martorul acelei tragice zile. Fiecare familie are pe cineva de pomenit. (În 1941 orașul avea 32 000 de locuitori, ceva mai puțin de 8 000 de familii).

În muzeu sînt fotografii, sute, mii de fotografii. Sînt carnete de muncă ciuruite de gloanțe, sînt caete de școală; pe unul e scrisă o problemă de geometrie; paginile altuia sînt găurite; e un caiet cu o ultimă temă la limba engleză despre Othello; lîngă caiete, cărți, cărți pătate de sînge de copil, cărți și carnete de note rupte de gloanțe. Pe paginile multora din ele sînt scrise în fața morții ultimele rînduri: «Mamă, tată, eu am să mor. Iertați-mă!». «Îndată au să mă ucidă. Nu mă uitați!». «Dragii mei, rămîneți cu bine»...

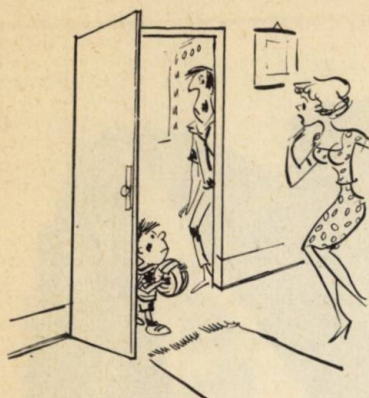
Replica dată acestui măcel a fost cu totul alta decît cea scontată de asasini. Masacrul a îndirjit populația, a intensificat mișcarea de partizani. Al treilea batalion al primelor unități ale armatei populare de eliberare era batalionul Kraguevat. Steagul lui glorios, armele partizanilor ilustrează în muzeu anii cumpliți ai războiului, ani de jertfe, ani de biruințe. La 21 octombrie 1944, exact la trei ani de la acea halucinantă zi, orașul Kraguevat a fost eliberat.

*

Am ieșit cu frunțile plecate din muzeu și în tăcere, într-o tăcere încremenită, de piatră, ne-am strecurat afară din oraș pe un drum care mlădia între coline. De pe un loc mai înalt, am putut privi în cîmpurile verzi de trifoi și lucernă, imense pete roșii. Erau mari suprafețe îngrădite cu piatră, acoperite cu flori purpurii. Sînt 33 la număr, răspindite pe o suprafață de zeci de hectare. Sînt 33 de morminte colective. Sînt cele 33 de locuri de execuție. Lîngă unul din ele e un monument alb de piatră. Un imens, fantastic pescăruș alb prăbușit patetic din zbor. Împodobește mormîntul celor 300 de elevi și al dascălilor lor. Nu departe, un altul, mormînt de marmură albă, de un imens dramatism, cîstește memoria studentei Nada Naumovici care a înfruntat plutonul de execuție. Asemenea lor vor fi construite 33. Ele vor evoca în locul devenit parc național, eroica luptă a poporului iugoslav, contribuția de sînge la lupta pentru libertate, pentru independența patriei.

Kraguevațul socialist, oraș modern, civilizată (al treilea oraș al Serbiei după Belgrad și Niș), centru al industriei iugoslave de automobile, exprimă, convingător, roadele biruinței. În vigoarea lui se simte seva trecutului, se simte singele vărsat pentru o viață mai bună, mai dreaptă. Kraguevațul socialist care produce anual la «Zastava» cam tot atîtea mașini cîți locuitori are (70 000) e dominat de clădiri înalte, soli lare, de o sobră eleganță. Între ele, blocuri noi și între blocuri, cea mai nouă clădire, cea a hotelului. Pretutindeni e ceva nou; pretutindeni se vorbește de nou, de modernizare: în toate fabricile orașului (sînt cinci la număr), în așezămintele de cultură, în școli. Și acest nou înseamnă tehnică înaltă, înseamnă știință, înseamnă nivel de trai mereu mai înalt. Înseamnă perspective, planuri de viitor. Și spre ele, cei din Kraguevat privesc cu mare încredere. Ele oglindesc urcușul Iugoslaviei pe treptele biruințelor socialiste.

Virgil DĂNCULESCU

- Cum, în halul ăsta se vine de la fotbal?... Ei, las că o să vezi ce pățești de la taică-tu...

INTERVIU

- Și... de ce nu v-ați căsătorit?
- Cum să-ți explic... N-am curaj dom'le.

UMOR

- Dacă vă iubiți atât de mult, de ce tot aminați nunta?

— Eu, dacă mă mărit vreau să rămân cu mama...

- Și el?

- El nu vrea să se însoare de loc...

- Mare chiulangiu, Mitică. În loc să lucreze aici, stă și bea la bufetul din colț.

NELL COBAR

Cu «PALUX» se întreține parchetul fără ceruire.

Lăcuirea parchetului cu «PALUX» asigură un luciu ireproșabil timp de câțiva ani.

PALUX
LAC
PENTRU PARCHET

PALUX
LAC PENTRU PARCHET

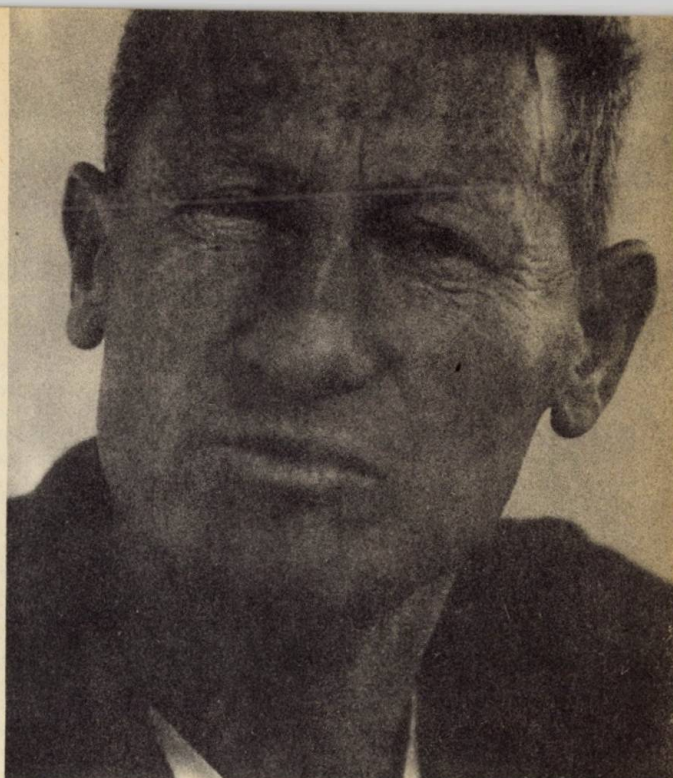
SOLUȚIA:

AT

Produs realizat de UZINA
«AZUR» TIMIȘOARA

**Cine este
Haroun Tazieff
și ce povestește
acest vulcanolog
de renume mondial**

Haroun Tazieff

Misterele vulcanilor

Vulcanolog de renume mondial, Haroun Tazieff s-a născut în 1914 la Varșovia. Părinții lui s-au stabilit mai târziu în Belgia, unde Tazieff devine mai întâi inginer agronom, apoi inginer geolog. E numit asistent de mineralogie, apoi de geologie și geofizică la Universitatea din Bruxelles. Dar, în curând, el cedează pasiunii lui pentru locuri puțin cunoscute ale globului și, imediat după terminarea războiului, — pe care l-a făcut de la început pînă la sfîrșit, ca comandant de pluton al vinătorilor ardenezi, în 1940, ca membru activ al uneia din cele mai temerare grupuri de sabotaj din 1941—1944 —, el pleacă în Congo. Acolo lucrează doi ani ca inginer al unei companii miniere, apoi studiază, timp de un an, pentru Serviciul Geologic, o erupție vulcanică. Da atunci, sportiv entuziast, cum a fost întotdeauna, Tazieff descoperă în vulcanologie activitatea care îi va da posibilitatea să îmbine «bucuria de a cunoaște» — cum o numește el —, atracția lui pentru sporturile periculoase și dragostea lui pentru viața aspră și simplă.

Din 1948, cînd a avut revelația splendorilor și misterele fenomenelor vulcanice, Tazieff s-a consacrat studierii vulcanilor și difuzării cunoștințelor

sale despre ei prin scris, cuvînt și imagine. După ce a fost unul din primii care a filmat, ca să spunem așa, în intimitatea lor, craterele în erupție, el a determinat, în Franța și în Belgia în special, recrudescența interesului față de vulcani. În aproape douăzeci de ani, el a vizitat peste o sută de vulcani activi, a provocat și a dus la capăt, cu echipa Centrului Național de Vulcanologie din Belgia (al cărui membru fondator și e) explorarea și studiul prodigiosului lac de lavă topită al vulcanului Niragongo și a adus, din îndrăznețele și periculoasele explorări ale Etnei și ale lui Stromboli, documente de cea mai mare importanță. Ne-am adresat, deci, acestui distins vulcanolog, cunoscut și la noi prin filmul «Întîlnire cu diavolul» și cartea «Cînd pămîntul se cutremură», iar el a binevoit să ne răspundă următoarele:

— Ce v-a determinat să deveniți vulcanolog?

Haroun Tazieff: — Meseria de vulcanolog poate să pară bizară, mai ales oamenilor din generația mea, căroră nu li se vorbea niciodată, la școală, la liceu, nici la facultate, nici despre vulcani și nici despre vulcanism decît în termeni vagi și generali, care nu erau făcuți să pasioneze un băiat din regiunile

* Filmul în culori «Întîlnire cu diavolul» prezentat sîmbătă noi și «Cînd pămîntul se cutremură» — Editura științifică 1966

noastre atât de liniștite. Ca să ajung să mă interesez în așa măsură de misterele erupțiilor, a fost nevoie de o adevărată cascadă de împrejurări: bucuriile excluderii falezelor calcaroase ale Meusei au născut descoperirea, apoi pasiunea munților înalți și au trezit interesul meu pentru geologie. Așa că, o dată terminate studiile mele de agronomie, m-am apucat de cele ale științelor pământului. Iar când am devenit inginer geolog, m-am imbarcat pentru Congo, pe atunci colonie belgiană. După ce am bătut timp de douăzeci de luni în lung și-n lat savana, fie ca să prospectez ținutul, în căutarea unor noi zăcămintele de cositor, fie exploatându-le pe cele existente, întâmplarea m-a adus, în 1948, într-o regiune vulcanică, unde tocmai izbucnise micul vulcan Kituro, situat la mai puțin de 20 km de Niragongo. Asta a fost tot! Da, asta a fost! Căci cine a putut vedea o erupție vulcanică va înțelege: a fost «un coup de foudre» cum spun francezii. Spectacolul e atât de extraordinar încât îi vrăjește pe cei cărora le este dat să-l contemple.

— Știu că dv. ați întreprins trei expediții ale lacului de lavă ale vulcanului Niragongo. Ce ne puteți spune despre el?

H.F. — Niragongo este vulcanul de care mă simt cel mai mult atașat. Să fie din cauză că el se află situat în Congo, unde am debutat ca vulcanolog, sau pentru că el nu-i ca alții, sau pentru că eu am avut norocul să fiu primul care am coborât în craterul lui? Nu știu. Fapt cert că de acest vulcan mă leagă foarte multe amintiri. Aici ne-au trebuit zece ani. coechipierilor mei și mie, ca să putem încerca și reuși, mai întâi coborârea în al doilea crater, în iulie-august 1958, apoi în al treilea și ultimul, până la lac, în august 1959. Acest fenomen al lacului de lavă e de-a dreptul excepțional. El se formează uneori în cursul unei erupții: Matavanu, în insula Sawai a arhipelagului Samoa, a căpatat unul între 1905—1911; Mihara-Yama, «vulcanul sinucigașilor» din golful Tokyo, conținea unul foarte frumos în cursul importante erupții din 1950—1951; la fel Kilauea, din insula Hawaii, în iunie 1952, apoi în 1961. Dar, afară de acest lac, într-adevăr permanent, independent de erupțiile propriu-zise nu se mai pot cita decât două, cel mai celebru fiind tocmai cel din Kilauea. celălalt, quasi-necunoscut, fiind cel al lui Nyamtagira, vulcan vecin cu Niragongo.

Savanții americani au observat și studiat multă vreme pe cel din Hawaii. Din păcate, el a dispărut cu prilejul erupției din 1924, după aproape un secol de activitate aproape neîntreruptă. De-a lungul acestei perioade, lacul a însoțit cu viața lui halucinantă Halemaumau, «lăcașul focului etern», sălașul lui Pele, zeița Focului. Halemaumau e un crater de o mie de metri diametru, a cărui adâncime a variat, după activitatea vulcanului, de la zero până la câteva sute de metri (430 metri în 1924).

Spectacolul oferit de un lac de foc e atât de extraordinar încât, în 1840, celebrul explorator polar, amiralul Charles Wilkes, a putut scrie: «Vederea lui Halemaumau este splendidă și merită călătoria în jurul lumii». Pe o corabie cu pînze, nu uitați!...

În 1924, dintr-o cauză care n-a putut fi încă lămurită, nivelul lacului a scăzut deodată cu câteva sute de metri apoi, la 10 mai, după o formidabilă explozie,

urmată de o coloană înaltă de gaze și sfărîmături de roci în cantitate de zeci de mii de tone, lacul cel splendid, care atrăsese până atunci, din toate colțurile lumii geologi și îndrăgostiți ai spectacolelor grandioase, a dispărut.

Peste patru ani, de cealaltă parte a globului, locuitorii orașelului Goma, de pe malurile lacului Kivu, în răsăritul Congoului, zăriră, noaptea, panașul de fum care încorona de cîtuva timp culmea lui Niragongo, unul din cei opt mari vulcani ai lanțului muntos Virungo, înroșind cerul... S-ar fi spus reflexele unui incendiu uriaș, suspendate, trei mii de metri deasupra locuitorilor neliniștiți. Negrii din brusă spuneau că diavolii s-au întors din lungul lor «safori». Pentru albi, sosiți în acel colț cu un sfert de veac înainte, Niragongo se trezea; pentru triburile Banya-Ruanda și Watusi, el renăștea la viață, gata să primească din nou sufletele morților lor.

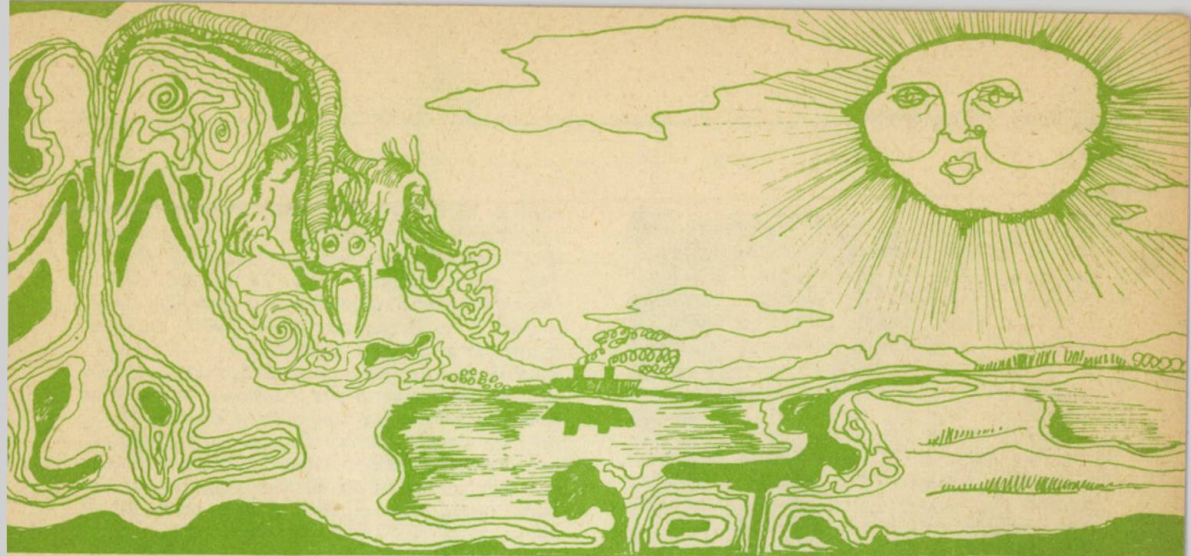
Albii, ignorînd acest aspect diabolic al locului, ascensionară vulcanul, treabă pe care o făcuse, încă din 1894, exploratorul german von Gotzen. El a urmat piste de croite de animalele sălbatice în jungla deasă care acoperă, de la 1 800 metri altitudine, coastele muntelui apoi, urcînd ultimele pante de de stîncă neagră și goală, a atins, aproape de 3 500 metri altitudine, buza ascuțită a craterului. El a contemplat această vastă câldare cilindrică, largă de peste o mie de metri. Sub ochii lui, la o adîncime de două sute de metri se întinde un fund perfect plat, străbătut, în centru de două puțuri juxtapuse, ale cărei guri desenau un fel de «opt».

Cei care, de la 1928 încoace au plecat pe urmele lui von Götzen, n-au reușit, din păcate, să descopere cauza acelei noi înroșiri, care devenise acum obișnuită pe cerul nocturn; ziua, cînd norii joși și fumul exhalat de vulcan o permiteau, ei nu zăreau nimic altceva decît coloana de gaze care se înălța din craterul central, iar noaptea, admirau, mai de aproape, fără să cunoască mai mult, reflexul, puțin înspăimîntător, al celor petrecute în fund. Dacă ar fi avut însă curiozitatea să vadă pericul craterului și-ar fi ajuns la răsăritul lui, ar fi descoperit un spectacol și mai extraordinar încă decît tot ce ar fi putut visa ei. Dar vulcanul știa să se aplece de curioși, căci spre a realiza acest traseu, trebuie să străbați un teren foarte anevoios, plin de stînci ascuțite ca un fierăstrău.

— Ce constatări a putut face echipa dv. în legătură cu acest lac de lavă?

H.T. — La Niragongo, datorită relativei liniști care caracterizează orice lac de lavă permanent, noi am avut norocul să strîngem eșantioane a drumului prin care se înalță lava, eșantioane care, pînă azi, sînt, cred, cele mai bune care au putut fi analizate vreodată. Astfel am putut studia compoziția gazelor magmatice, datorită cărora se realizează aportul de energie al masei lacului. Chaigneau a dozat, în laboratorul de gaze al Centrului Național de Cercetări Științifice, o medie a acestor eșantioane de circa 40% apă, 42% anhidridă carbonică, 2,5% oxid de carbon, 4,5% anhidridă sulfuroasă (care dă mirosul de «sulf», caracteristic vulcanilor). 0,8% hidrogen și 10% azot.

Gazele lui Niragongo ardeau adesea cu flăcări fugace de un frumos verde deschis. Delsemme, reușind

să fotografieze spectrul acestor flăcări, cu prețul unor poze lungi, luate fiecare în parte în cursul unei nopți întregi, a dovedit că ele conțineau monoclorură de cupru. Flăcări asemănătoare am observat și eu în craterul diverșilor vulcani în erupție, printre care Kituro, Stromboli, Etna și Izalco. Dacă această culoare verde se datorește și prezenței sărurilor de cupru, ceea ce e adevărat, se poate conchide că acest metal, ale căror zăcăminte exploatabile se află, de fapt, foarte rar la suprafața globului, este, totuși un element obișnuit al exhalărilor vulcanice.

Rezultatele mai mult decât încurajatoare ale ultimei noastre misiuni științifice din 1959 — a treia la număr — trebuiau să servească la stabilirea unui program de cercetări mai aprofundate pentru expediția următoare care din păcate n-a mai avut loc.

— Ce a determinat expediția dv., din octombrie 1950, în craterul Etna?

H.T. — La data aceea, o nouă fisură radială, la vreo 2 600 metri altitudine, o serie de noi cratere se deschisese în vulcanul Etna și, prin ele, se vărsau, în solitudinea austeră a văii Del Bove, mari cantități de lavă. Erupția a durat aproape zece luni și, dacă aceste râuri de magmă revărsate la suprafața pământului ar fi continuat să se scurgă cu viteza lor inițială ele ar fi acoperit cu masa lor de roci efuzive nu numai câteva hectare de pământ arabil și ar fi distrus doar câteva bordeie situate la piciorul Văii del Bove, ci toată regiunea, cu satele și orașele ei. Căci, la origini, viteza și impetuoșitatea acestor lave erau teribile.

Am plecat deci la fața locului și, după ce am înconjurat craterele eruptive, am ajuns pe la unu noaptea la un punct situat puțin mai jos de gurile eruptive. Mergând cu prudență pe zăpada acoperită cu un strat scârțitor de roci efuzive proaspete și negre, aveam tot corpul învăluit în căldura toridă iradiată de lavă. Am înaintat astfel pînă la doi metri aproape de malul unui torent, unde fața ne era atît de arsă de căldură, încît nu era posibil să ne apropiem mai mult. Roca în fuziunea, de un auriu strălucitor. înainta, ca un fluviu impetuos, cu o viteză aproape de neînchipuit de 40 km/oră. Și douăzeci de metri în aval, ea se zvîrlea într-un fluviu identic, al cărui izvor impetuos noi îl vedeam în fața noastră la câteva zeci de metri distanță de acela: căldura lui intolerabilă ne ardea pe toți. Acest confluent extraordinar al

celor două râuri de foc este unul din cele mai fascinante spectacole care mi-a fost dat să le văd în viață. Fiecare știe că apa care curge te hipnotizează, iar focul te vrăjește. Închipuiți-vă deci ce trebuie să fii însemnat această «apă» incandescentă și densă, lansată în două torente tumultuoase...

Expediția aceasta ne-a dat posibilitatea să facem cercetări importante în legătură cu erupțiile vulcanice și râurile de lavă.

— Există și erupții submarine?

H.T. — Da, căci există mult mai mulți vulcani submarini — din care doar un număr neînsemnat e cunoscut — decît cei care există în afara apelor. Dar din numărul mare de erupții, care se produc sub suprafața mării, doar o producție infimă e înregistrată de oameni. Kilometrii de apă care acoperă majoritatea craterelor submarini înăbușe exploziile de gaze, dizolvă «bulele lor, «sting» scurgerile lor incandescente, anihilează tunetele lor. Doar, uneori, câteva roci vulcanice poroase plutind la suprafața apei, arată că undeva, în fîndul mării, s-a produs o erupție vulcanică.

— Ați asistat vreodată la o asemenea erupție?

H.T. — E un fapt cu totul excepțional să poți asista la o asemenea erupție. Căci spre a te afla în apropierea unei erupții submarine reprezintă un concurs de împrejurări cu totul neobișnuit. Mai întîi: de timp, căci erupțiile unui vulcan submarin pot fi despărțite de ani, chiar de secole, de calm. Apoi: de spațiu, căci se găsesc, cu siguranță, mult mai mulți vulcani sub vasele zone de apă, unde omul nu trece, ca să spun așa, niciodată. De aceea, rare sînt erupțiile submarine care au putut fi într-adevăr contemplate; rarissime, cele pe care specialiștii le-au putut observa.

Una dintre ele a fost aceea a vulcanului Myojin-Syo, înregistrată la 17 februarie 1952, de membrii salupei japoneze de pescuit «Myojin-Maru». Înștiințînd, imediat, secția de vulcanologie a Comitetului de geofizică din Tokio, o mulțime de vulcanologi și oceanografi japonezi, unii pe mare, alții cu avionul, s-au transportat la fața locului spre a observa acest fenomen. În interval de cîteva clipe, Myojin-Syo — botezat astfel după numele vasului care îl descoperise —, aflat la vreo treizeci de kilometri nord-est de Boyonnaises Rocks (grup de recifuri, situate la vreo 180 mile la sud de Yokohama) — azvîrlea în aer bombe incandescente

și jeturi de cenușă. Insula creștea încetul cu încetul sub această aversă neîncetată și sub îngrămădirea lavelor viscoase, care țineau din crater.

Insula aceasta, ca și Boyonnaises Rocks, în general, nu era de fapt decît creștetul unui puternic vulcan submarin: sondajele au revelat un munte de opt kilometri diametru și o mie de metri înălțime. Acest vulcan exista de nenumărate secole, manifestîndu-se prin erupții sporadice, despărțite de lungi epoci de somn. Insula n-a fost decît efemeră: n-a trecut nici o săptămînă după apariția ei, și ea și dispăruse, sfărîmată în bucăți de o explozie nemaipomenit de violentă. Cînd vasul japonez «Singo-Maru» s-a dus, la 23 septembrie, în punctul unde apăruse noua insulă, la suprafața oceanului nu se mai zărea nimic. Cei patru savanți care se aflau pe bordul vasului au avut totuși privilegiul rar să asiste la o serie de explozii submarine spectaculoase. Între zori și amurg, ei văzură, de patru ori, o trombă imensă de apă umflîndu-se brusc la suprafața apei și țîșnind sub presiunea puternică a gazelor, împrăștiind în jurul ei roci, bombe, lavă, nisipuri negre și apă, care fierbeau, împrăștiindu-se apoi pe cer într-un fel de țerbă monstruoasă. Peste cîteva clipe, vasul era zgîlțit de un tangaj puternic; tsunami — cum îl numesc japo-

nezii se dezlănțuise. În aceeași dimineață, un alt vas, «Kayro-Maru», avînd pe bordul său un echipaj de 27 oameni și patru cercetători științifici, părăsise Tokio pentru Myojîn — Syo. La ora opt seara el telegrafia că totul merge bine. Era ultimul lui mesaj. A doua zi au început cercetările. Vedete cu motor și avioane au patruleat zadarnic prin acea regiune: vasul n-a mai fost regăsit niciodată. Peste două zile, un colac de salvare și cîteva scînduri smulse de la bordaj au fost pescuite la peste 60 mile sud de vulcan, tirite de curenți. Într-adevăr, vulcanul fusese acela care distrusese «Kayro-Moru». rămășițele vasului erau ciuruite de bucăți de roci eruptive poroase. Vasul fusese prins în plină erupție submarină și distrus cu toți cei 30 de oameni ai lui.

Studiul acestor fragmente de roci eruptive poroase, făcut la microscop și la analiză chimică, a dovedit că ele erau identice cu lavela pescuite în zilele precedente la locul erupției. Nu mai încăpea deci nici o îndoială: erupția surprinsese vasul în timpul lucrului. Într-adevăr, unul dintre cercetătorii științifici care se aflau pe bordul vasului a voit să facă o serie de sondaje spre a determina relațiile acestui crater cu vulcanii submarini vecini. Catastrofa s-a produs la 12,30 și probabil că vasul «Kayro-Moru» a fost surprins în timp ce încerca să traseze un profil cu ajutorul sondei ecou.

E impresionant să te gîndești că în timp ce după telegrama lor din ajun «O.K.», nici un alt mesaj direct n-a mai fost primit de la acești oameni condamnați, dar că, datorită înregistrărilor fenomenelor fizice, efectuate la sute și mii de kilometri distanță, s-a putut cunoaște ora morții lor.

— Ați întreprins, de curînd, o misiune științifică în Sahara. Care a fost scopul ei?

H.T. — Scopul acestei misiuni era să vizităm regiunea — extrem de interesantă din punct de vedere vulcanologic — Tibesti, masiv muntos, situat la hotarul dintre Tchad și Libia.

— Pentru că ați fost recent în Sahara, o ultimă întrebare: se poate fertiliza acest imens deșert?

H.T. — Da, există mijlocul de a fertiliza Sahara, iar aceasta ar costa mult mai puțin decît fabricarea bombelor nucleare.

Oamenii de știință s-ar putea gîndi în mod serios să sape canale, care ar permite recrearea mărilor interioare dispărute. Se repetă de altfel, de multă vreme că Sahara n-a fost totdeauna un deșert. Nenumărate mărituri preistorice o dovedesc. În multe săpături arheologice s-au găsit vîrfuri de săgeți și harpoane de os fosilizate, ceea ce dovedește, în mod formal, că la picioarele Hoggarului și ale Tibestiului pînă în Tonesrouft, — unde e de ajuns să forezi cîțiva zeci de metri ca să dai de urmele unui strat de apă care a acoperit, probabil, un alt «Iac Tohad», de trei ori mai mare — au existat riuri cu pești și savane cu vînat. Misiunea Tilh a adus, de altfel, din Tibesti un crocodil viu, specimen degenerat (50 cm) al marilor saurieni care continuă să mișune în «mărine naturală» în Nil și în Congo.

Cum s-ar putea săpa aceste canale? Poate că chiar cu ajutorul energiei atomice.

Ilustrații de D. DIMITRIU

ORDINEA DE SOSIRE

Trei corpuri geometrice: o bilă, un cilindru și un cub construite din argint și având aceiași greutate sînt lăsate simultan să alunece pe un plan înclinat. Care va ajunge primul, care al doilea și care al treilea?

ACELE CEASORNICULUI

Știți de cîte ori se suprapun într-un interval de 24 de ore, cele două ace ale unui ceasornic?

ÎNMULȚIRE RAPIDĂ

Invitați un prieten să înmulțească în termen de două-trei secunde cifra 2105263157894736842 cu doi. Bineînțeles că nu va putea. Care-i soluția rapidă?

VINUL SAU LAPTELE?

Ce îngheață mai repede: vinul sau laptele?

GRAȚIEREA

Unui condamnat la moarte, i s-a oferit posibilitatea de a obține grațierea prin trage-

rea la sorți. În acest scop i s-a comunicat că pe un bilet se va scrie «viață» iar pe celălalt «moarte», urmînd ca soarta să-i fie decisă de biletul ce-l va trage. Condamnatul a fost însă informat, că pe ambele bilete s-a scris «moarte». Trăgînd totuși un bilet pe care scria «moarte» a demonstrat că a tras «viața» și a fost grațiat. Cum?

VITEZA SUNETULUI

Știți cu ce viteză se propagă sunetul în plută? Mai repede sau mai încet decît în aer?

DIN NOUĂ, UNA

Din nouă bile, identice ca aspect (culoare, volum) una este mai ușoară. Avînd un cîntar cu două talere, fără greutăți, din două cîntăriri să se găsească bila mai ușoară.

CE ORĂ VA ARĂTA?

Un ceasornic arată ora 6 și 12 minute. Schimbați în gînd locul acelor de ceas, astfel că minutarul să se afle în locul acului care arată orele și invers. Ce oră va arăta?

ÎNTREBĂRI

EXERCITII DISTRACTIVE

A) Cîte fețe are un creion neascuțit? B) Ce este mai mare: 60 la sută din 40 sau 40 la sută din 60 la sută. C) Ce semn trebuie pus între cifrele 2 și 3 ca să obținem o cifră mai mare decît 2, dar mai mică decît 3?

VÎRSTA

Un tată are 45 de ani, iar cei trei fii ai lui: 15, 11 și 7 ani. După cîți ani vîrsta tatălui va fi egală cu suma vîrstelor celor trei fii ai săi?

ORDINEA DE SOSIRE: 1) Cubul; 2) Bila; 3) Cilindrul. Explicație: un corp care alunecă în mod ideal transformă 100 la sută din energia poziției sale în mișcarea de înaintare, pe cînd la bilă și cilindru, o parte se transformă în mișcare de rotire.

ACELE CEASORNICULUI: De 22 de ori cu condiția să nu se pornească de la o poziție, în care ele să fie deja suprapuse.

ÎNMULȚIRE RAPIDĂ: Ștergeți cifra doi de la sfîrșit și adăugați-o în față: 210526315789473684.

VINUL SAU LAPTELE: Laptele îngheață la minus 11 grade, iar vinul la minus 4 grade.

GRAȚIEREA: Scoțînd un bilet, condamnatul l-a desfăcut, exclamînd: «Viața», apoi repede a înghițit biletul pentru a nu putea fi controlat. Ca dovadă că a tras viața, a cerut să se controleze biletul rămas, pe care s-a găsit scris «Moartea».

VITEZA SUNETULUI: Mai repede decît în aer. În aer sunetul se propagă cu 333 m pe secundă, în plută cu 480 m pe secundă. Sunetul se propagă și mai repede în lemnul de brad, aluminiu și în sticlă.

CE ORĂ VA ARĂTA? Ceasul va arăta ora 2 și 30 minute, deoarece se fac 4 tăieturi, iar fiecare durează cîte un minut și jumătate.

EXERCITII DISTRACTIVE: A) 8 (șase fețe longitudinale și două orizontale). B) Este același lucru. C) Trebuie pusă o virgulă: 2,3 care este mai mare decît 2 și mai mic decît 3.

VÎRSTA: După 6 ani.

DIN NOUĂ, UNA: Cîntărirea I. Se pun trei bile într-un taler și alte trei bile în celălalt taler. Dacă se stabilește echilibrul, înseamnă că bila ușoară se află în restul de trei bile nepuse pe cîntar.

Cîntărirea a II-a. În situația arătată mai sus, din cele trei bile nepuse pe cîntar, deci din ultima grupă, se iau două bile și se pune cîte una în fiecare taler. Dacă se stabilește echilibrul, înseamnă că bila rămasă, este cea ușoară. Dacă nu se stabilește echilibrul, găsim bila mai ușoară chiar pe unul din talere.

Dacă atunci cînd se pun cîte trei bile în cele două talere (deci la cîntărirea I) nu se stabilește echilibrul, din grupa mai ușoară aflată pe cîntar se iau două bile și se procedează direct la cîntărirea lor (a II-a cîntărirea).

Reparații frigidere,
mașini de spălat rufe,
aspiratoare de praf,
instalații electrice și sa-
nitare, mașini de ara-
gaz, mașini de cusut,
se execută în condiții
ireproșabile, prin uni-
tățile cooperativelor

**ELECTRO
BOBINAJUL**
și
**TEHNO
METALICA**
din București

Se acordă *termene
de garanție* între —
1—6 luni pentru repa-
rațiile executate.

Coop. **ELECTRO
BOBINAJUL**

— str. Avrig nr. 63
bloc E2 telefon
35.46.62

— str. Smîrdan
nr. 41 telefon
14.61.81

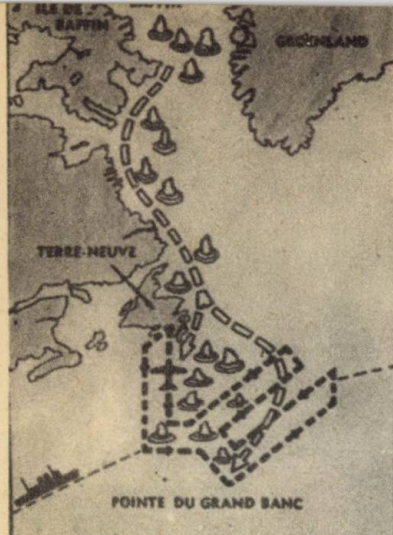
— str. Bujoreni 7 —
Drumul Taberei te-
lefon 31.49.61

Coop. **TEHNO ME-
TALICA**

— Cal. 13 Septem-
brie 120 telefon
31.30.91

— Piața Ilie Pintilie
3 telefon 13.91.90
— str. Smîrdan nr.
30 telefon 14.65.47

Informații suplimentare privind adresele unităților de deservire se pot obține prin Centrul de Infor-
mare al Cooperativelor meșteșugărești — București Cal. Plevnei nr. 1 telefon 13.58.84 — 13.58.65. —

1

VÎNĂTOAREA DE AISBERGURI

2

Aisbergurile au constituit întotdeauna primejdia numărul unu pentru navigația de pe Atlantic. Numeroase corăbii și vapoare — în frunte cu faimosul TITANIC — și-au găsit sfârșitul în urma ciocnirii cu uriașii aceștia de gheață care, în unele cazuri, au dimensiuni de adevărate insule plutitoare. Sînt ani cînd din calota de gheață a Nordului se desprind pînă la 20 000 de aisberguri, care călătoresc luni de zile pe apele Atlanticului, pînă cînd ajung în zonele calde și se tolesc. Locul lor de formare este golful Baffin, iar apele din sud-estul insulei Terra Nova constituie capătul final al curselor pe care le fac.

Pentru soluționarea problemei s-a înființat, de cîțiva ani, o organizație internațională care a încercat tot felul de formule de distrugere a aisbergurilor. Mai întîi s-a întreprins bombardarea lor, de pe vapoare (fotografia 2). Rezultatele au fost neînsemnate. S-a trecut apoi la bombardarea din avioane (fotografia 1), reușindu-se, în unele cazuri, numai distrugerea parțială a proeminențelor exterioare de gheață, ceea ce înseamnă mai puțin de unu la sută din volumul total al unui aisberg. Nici detonatoarele cu trotil n-au dat rezultate. În cele din urmă s-a ajuns la organizarea unui

serviciu de patrulare, cu avioane, pentru descoperirea acestor intruși în zona de navigație transatlantică. Primăvara, cînd calota de gheață polară începe să se trezească din hibernare și miile de aisberguri pornesc, tirite de curenți, spre Sud, escadrilele, care își au baza la Argentina (Terra Nova), își începe activitatea. Poziția fiecărui aisberg este determinată cu precizie și transmisă, prin sistemele radar, tuturor vapoarelor. Această patrulare dă rezultate mulțumitoare. În cursul anului 1965 au fost semnalate 460 de aisberguri pătrunse pe traseele vapoarelor și nici unul n-a provocat vreo catastrofă. Se urmărește acum identificarea rutelor integrale ale aisbergurilor, în vederea modificării rutelor vapoarelor transatlantice. Aceasta se face prin vopsirea, în diferite culori, a celor mai mari munți de gheață porniți în vagabondaj pe Atlantic, din Nord. Mersul lor se înseamnă apoi pe hărți speciale, care sînt multiplicat și distribuite tuturor vapoarelor.

Recent, s-a abordat și problema folosirii materiei prime a aisbergurilor — apa. Un proiect, dintre cele mai îndrăznețe, prevede «capturarea» și remorcarea lor pînă la țărurile lipsite de apă potabilă, unde urmează a fi topite.

ION MUNTEANU

FABRICA CHIMICĂ ORĂȘTIE

Livrează pe bază de repartitie:

- Oxid roșu de fier. Oxid galben de fier. Piroluzită tratată (și fără repartitie). Tanin praf.

Fără repartitie:

- I. Produse chimice: sulfat de mangan în soluție
- II. Produse de mase plastice: ambalaje de polistiren și polietilenă pentru industria de medicamente și nave pentru transportul sticlelor etc. repere de polisterem, polietilenă, relon etc. pentru industria constructoare de mașini și electrotehnică; bunuri de larg consum; rechizite școlare, jocuri construcție, coșulețe pentru tacâmuri și altele.
- III. Produse metalurgice: reductoare de turație cu șnec și coroană melcată și noi tipuri de reductoare cu turație cu caracteristici tehnico-funcționale mult sporite, robineți de înaltă presiune din oțel pentru industria amoniacului 325 atmosfere.
- IV. Mase plastice din P.V.C, fittinguri de diferite dimensiuni utilizate la îmbinarea țevelor pentru presiune: piese fasonate de diferite dimensiuni, folosite la instalații sanitare.

